

“ Vi bør gravlegge begrepet kunnskaps-samfunnet.

Ole Petter Ottersen, rektor ved UiO

Les rektorenes meninger
Nyhet side 8 og 9

Dette er student-vinneren

Nyhet side 10 og 11

« Å gjøre politikken privat undergraver dens vesen. »

Les essayet i Mellom fag side 22 og 23

Fotoreportasje: Studentpendlerne
Anmeldelse: Valgomater

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | årgang 67, utgave 22 | www.universitas.no | onsdag 4. september 2013

“ Det skal ikke stå «Made in Norway» på iranske masse-ødeleggelsesvåpen

- Bare 27 iranske studenter har sluppet gjennom PSTs sikkerhetssjekk i år.
- Norge kan ende opp med å hjelpe diktaturet, mener iransk menneskerettighetsaktivist.

Nyhet side 4 og 5 og Kommentar side 2 og 3

Informasjonssjef i PST: Martin Bernsen

FOTO: HELLE GANNESTAD

Torturert i hjemlandet

Nå får kameruneren Cho Lucas studere i Norge.

Nyhet side 6

Overvakt frykten for foredrag

Jonas Gahr Støre i Min studietid side 33

redaktør: **Emma Tollersrud**
emma.tollersrud@universitas.no 911 23 791

redaksjonsleder: **Øyvind Gallefoss**
oyvind.gallefoss@universitas.no 980 03 342

fotosjef: **Helle Gannestad**

desksjef: **Håkon Sukuvara**

nettredaktør: **Thorbjørn Kringlebotn**

magasinredaktør: **Anne F. Helseth**

MENINGER

Vil vi male dagen blå?

Om skolevalgresultatet er en pekepinn på hva skjer 9. september, kan det være labre nyheter for studenter. For første gang i skolevalgets historie gikk Høyre av med en overraskende sterk seier. Fra før vet vi at den samme begeistringen rår i studentmassen.

I 2009 var det et soleklart rødt flertall blant studentene, da Ap, SV og Rødt sanket hele 51,4 prosent av studentenes stemmer. Det var sosial- og velferdspolitik, forskning og høyere utdanning, miljø og klima som sto høyest på agendaen. På flere av disse temaene har Høyre mumlet seg gjennom valgkampen, som Bjørnar Moxnes påpeker i ukas avis. Mer enn noe gjelder det i student-saker. Løftene har vært vage, konkrete mål har manglet og de kuttene de åpenbart ønsker å gjøre i mange studietilbud rundt om i landet, holdes godt gjemt bak ryggen. Ifølge vår gjennomgang av partienes valglofter er det Høyre som lover aller minst. Hvordan den nye studenthverdagen kan bli, er stadig i det blå.

Og hva betyr for eksempel kvalitet i utdanningen, Høyres favorittfrase? Betyr det flere undervisere per student? Kvalitetsreformen ble talende nok igangsatt av Kristin Clemet i 2003, men har vist seg å avstedkomme få om noen bedringer. Når frafallet i høyere utdanning stadig er urovekkende stort og satsingen på undervisningskvalitet har stått på stedet hvil. Høyre burde se seg forpliktet til å lansere noen større ambisjoner for å rette opp det de selv satte i gang.

Det mest konkrete løftet fra Høyre er å øke inntektstaket. For mange slunkne studentlommebøker høres det umiddelbart ut som gode nyheter, siden de da kan tjene mer uten at stipendandelen i støtten reduseres. Men det er ikke nødvendigvis gode nyheter for studietiden, les: tid brukt på studier. Det er å ta en snarvei og kan i stedet bidra til å øke forskjellene mellom dem som må jobbe mye og dertil kutte ned på lesetid og dem som glatt kan vifte med hånda mot mor og far.

De unge lar seg lettere påvirke av gjeldende strømninger, ifølge forskerne. Høyre har over lengre tid vært utpekt som soleklar valgfavoritt. Fra før vet vi et og annet om regjeringsslitasje, om styringstillegg, radikalisme i tilbakegang og unge som stemmer mer likt foreldrene enn før. I ukens reportasje skruer vi tiden tilbake, til 1968 og opprøret mot det etablerte. Uten å heve den samme, gamle moralske pekefingeren og klage over manglende engasjement i dag, er det på sin plass å tenke over hvilken fundamental endring vi nå er i ferd med å overvære: Høyre er og blir de etablertes parti, så langt fra det typisk studentradikale som du kan komme.

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærestedene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Monica Reigstad**
monica.reigstad@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadr.: **Moltke Moes vei 33**

Postadr.: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Web: **www.universitas.no**

Vi må aldri slutte å stille spørsmål om PSTs motiver og påstander.

Livsfarlig kunnskap

kommentar

Thorbjørn Kringlebotn Borlaug,
nettredaktør i Universitas

Iår er det en sterk nedgang i antall studentvisum til iranske studenter. De utgjør nemlig den største trusselen for såkalt student-spionasje, ifølge Politiets sikkerhetstjeneste (PST). Vårt lille land sitter på mye kunnskap som potensielt kan brukes til å utvikle masseødeleggelsesvåpen, og det PST frykter er at iranske studenter skal ta med seg denne kunnskapen hjem. PSTs informasjonssjef Martin Bernsen lurer på om vi kan tillate at det står «Made in Norway» på iranske masseødeleggelsesvåpen.

Nei. Selvsagt kan vi ikke det. Likevel skal man også være forsiktig med å mistenkeliggjøre iranske studenter – bare fordi de er fra Iran. Tidligere i år skrev Universitas på kommentarplass at PST i en rekke sikkerhetsspørsmål får automatisk legitimitet, fordi vi rett og slett antar at de har sine grunner til å handle slik de gjør. Det er farlig om vi i et av verdens fremste demokratier ikke stiller spørsmål ved vårt eget sikkerhetspoli-

tis motiver og påstander.

Men det er naivt å tro at PSTs tankesett er svart-hvitt. Det er en grunn til at iranske studenter er i søkelyset, påpekte PSTs talsmann for to år siden. FNs sikkerhetsråds resolusjon nummer 1737 forbyr medlemslandene å dele kjernefysisk-relatert teknologi med Iran. Det er heller ikke tillatt å gi personer tilknyttet atomprogrammet ny kunnskap om emnet. Her kommer PSTs strenge sikkerhetssjekk inn, som naturlig nok ønsker å forhindre at Norge skal svikte FN-resolusjonen.

«Hva gjør vi når den akademiske friheten trosser det akademiske og også internasjonale ansvaret?»

For noen år siden nektet PST en student ved Høgskolen i Narvik å fullføre utdanningen sin. Hvorfor? Fordi han var fra Iran og ville gå mastergradsstudiet i satellitt-teknologi. Studenten ble i ettertid intervjuet i Dagbladet, der han stilte spørsmålet: «Skal jeg straffes for å elske romteknologi?». Så vidt offentligheten vet, virker det som den eneste grunnen.

PSTs begrunnelse forble ukjent. De unngår å svare konkret på spørsmål, og lar oss sitte med uvissheten. På spørsmål om det er konkrete mistanker, svarte PST at de ikke ønsket å utestenge studenter bare fordi de er fra Iran. Det er godt å høre, men ville den iranske studenten bli sendt ut av landet om han elsket fransk kunst fra

ØYEBLIKKET

av Hans Dalane-Hval

Capoeira: Sommeren lever.

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

1800-tallet, og ikke romteknologi?

I Universitets- og høyskoleloven står det eksplisitt at universiteter og høyskoler skal fremme og verne om akademisk frihet. Men hva gjør vi når den akademiske friheten går mot det akademiske og internasjonale ansvaret? Vi kan ikke benekte at iranske studenter potensielt kan tilegne seg kunnskap som muligens kan brukes til masseødeleggelsesvåpen. Men det er også et ubestridelig faktum at det i teorien kan være hvem som helst som tilegner seg og misbruker denne kunnska-

pen. Det finnes en rekke nasjoner og organisasjoner som også ville hatt interesse av å plukke opp litt av hvert fra åpne studier ved norske høyskoler og universiteter.

PSTs problem ligger i legitimeringen. Er det virkelig bare iranske studenter som skal og bør sjekkes? Det er i så fall problematisk av flere årsaker. PST vil ha Universitetet i Oslo på banen. Men om universiteter og høyskoler skulle hatt som oppgave å «sikkerhetssjekke» studenter, oppstår flere moralske dilemmaer.

Kanskje har PST avslørt flere tilfeller av iranske spionstudenter i Norge, de bare kan ikke si det. Kanskje har PST allerede hindret at kunnskap har kommet i feil hender. Hva vet vel vi. Og det er her utfordringen ligger: Vi vet ikke, vi kan bare spekulere. PST velger ikke å forklare seg, og vi må stole blindt på det de sier. De kan ikke fortelle det vi som et opplyst folk trenger å vite for å danne oss et riktig inntrykk av situasjonen og PSTs håndtering. Og det har de helt sikkert sine grunner til. Tror vi.

t.k.borlaug@universitas.no

BAKPÅ NYHETENE

« De grisete pervogreiene i Det Gamle Testamentet, de fenget meg da jeg var student. I den delen finnes jo litt vovede ting, mener jeg. Jeg var redd for at foreldrene skulle få vite hva jeg leste, så jeg tok med meg Bibelen under dyna mi. Det er det nok ikke mange som har gjort.

Ingen kommentar.
Hentet fra intervju med Oddvar Stenstrøm, «Leste Bibelen under dyna mi», Aftenposten, 18.08.13

« Hun tok salen i sin favn, Janne Sjelmo Nordås, da hun gratulerte studentene med valg av studiested og at studentene har valgt læreryrket under studieåpningen

på Høgskolen i Nesna tirsdag.

Jøss. Her var det så mange stud.-ord at vi skulle tro vi hadde laget saken selv.
Hentet fra saken «Gratulerer med valg av studiested», Helgeland Arbeiderblad, 14.08.13

« Han har studert i USA og Sveits, og jobbet i USA, Singapore, Storbritannia og Estland i tillegg til Norge. Tar vi med studietiden, der han som siste skudd på stammen tok en master i finans i Lausanne i Sveits i 2009, har han bare bodd fire år her i landet siden ferden gikk til studier i utlandet i 1998.

Litt kulere enn studietiden til Oddvar Stenstrøm.
Hentet fra intervjuet «Bankmann, men mye mer», Stavanger Aftenblad, 28.08.13

FØLG OSS

På papir hver onsdag, på nett hele tiden.

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas

For oppdaterte studentnyheter.

MENINGER

Universitas gir deg meninger fra verdens studentaviser

OXFORD

It's pretty uncontroversial to say that people should be free to pursue whatever pastimes may take their fancy; whatever floats their metaphorical boat. Naturally however, such freedom must have its limits. It is the opinion that such limits are flouted where individuals take recreational drugs of the Class A' variety which underlies much of the opposition to the legalization of these substances.

TRONDHEIM

Under Dusken

Du må tenke deg nøye om, og ta et standpunkt. Du må mene noe. Til hvem vil du dedikere din stemme? Kommer du til å stemme i det hele tatt? Har du egentlig skjont hva valgkampen handler om?

TIPS OSS

tips@universitas.no

KØBENHAVN

Et bestemt menneskesyn, hvor den enkelte antages at være drevet af egenlystmaksimering, og hvor en kombination af usikkerhed og konkurrence – skruetvinger og gulerødder – dermed er det, der får mennesker til at præstere bedst. Er det virkelig sådan, vi sikrer forskningens kvalitet? Er det sådan, vi bedst genererer samfundsudviklende og videnskumulierende forskning af høj kvalitet?

BERGEN

STUDVEST

Undervisningen på økonomiutdanningene trenger, som på så mange andre utdanninger, en oppussing.

nyhetsredaktør: **Geir Molnes**
geirmoln@universitas.no 993 35 518

NYHET

Studenter i sorg

KRIM: Studenter og lærere ved Høgskolen i Ålesund minnes Anja Weløy Aarseth. Forrige uke ble Aarseth meldt savnet da hun ikke kom tilbake fra en joggetur. Flere studenter fra høyskolen var med i letingen etter Aarseth, og senere ble en ung kvinne funnet død i nærheten. Denne uken bekreftet politiet at den avdøde var Anja Weløy Aarseth.

– Anja, sov godt. Vi vil aldri, aldri glemme deg, sa en av hennes medstudenter ved minnestunden, ifølge TV2.

Minnestunden ble avholdt ved høgskolen, og også rektoren sa noen ord. Aarseth gikk Shipping og logistikk, og hadde akkurat påbegynt andreåret.

Politiet etterforsker fortsatt drapssaken.

UiO-forskning førte til bekymringsmelding

FORSKNINGSETIKK: Tidligere leder for Folkehelseinstituttet og smittevernlege Preben Aavitsland er redd forskning gjort ved Universitetet i Oslo har brutt med regelverket for helseforskning, melder NRK.

Det er to pensjonerte biologer ved UiO som mener å ha utviklet en metode for å påvise borreliose-bakterier i blodet. Aavitslands hovedbekymring er ifølge NRK at forskningen er problematisk rent etisk, da han mener biologene har gitt diagnoser basert på en egenutviklet test som enda ikke er prøvd på friske personer eller mot andre metoder.

Leder ved Institutt for biovitenskap ved UiO, Finn Eirik Johansen, sier de vil hjelpe til med å finne ut om forskerne har brutt regelverket.

Stormer rundt nyoppusset fasade

UNIVERSITETSBYGG: Reaksjonene lot ikke vente på seg da Aftenposten i forrige uke skrev om de nyoppussede fasadene til Universitetet i Oslo (UiO). De var nemlig fulle av synlige streker under pussoverflaten. Tirsdag kunne Aftenposten melde at UiO, Statsbygg og Riksantikvaren har møttes, og kommet til følgende konklusjon: Det skal være sånn.

Fagdirektør hos Riksantikvaren, Ulf Holmene, kaller situasjonen «storm i vannglass», og forteller at verken Universitetet, Riksantikvaren eller Statsbygg er bekymret. Det til tross for at en malermester noen dager tidligere sa at strekene kommer av sprekker bak malingen, og frykter det kan bli dramatisk om to-tre år.

Universitas nr. 3, 2011.

Informasjonsansvarlig i PST: Martin Bernsen.

PST trapper på trusselst

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) undersøker rekordmange risikostudenter. Aller størst er frykten for Irans atomprogram.

Risikostudenter

tekst: Heljar Havnes

foto: Helle Gannestad

– Det skal ikke stå «Made in Norway» på iranske masseødelegelsesvåpen, sier Martin Bernsen, informasjonssjef i Politets sikkerhetstjeneste (PST), til Universitas.

Aldri før har så mange iranske studenter som søker seg til norsk akademia, blitt stoppet av PST.

Bare 27 iranske studenter har fått godkjent studentasyl, mot 122 på samme tidspunkt i fjor. Det viser ferske tall fra Utlendingsdirektoratet (UDI).

UDI opplyser at grunnen til dette er at et større antall studenter risikovurderes av PST.

– PST frykter at Norge bidrar til produksjon av masseødelegelsesvåpen, som ytterste konsekvens av at risikostudenter får tilgang til norsk akademia, sier Bernsen.

Han opplyser at foretar trussel-

vurderinger av rekordmange iranske studenter i år.

– Hvorfor skjer dette akkurat nå?

– Prioriteringene våre henger sammen med trusselbildet, sier Bernsen.

I 2011 etterlyste PST en debatt om kontroll om spredning av farlig kunnskap fra norske universiteter. Nå intensiverer de kontrollen med såkalte risikostudenter.

Fortsatt mener PST at norske universiteter og høyskoler bør følge opp problemstillingen bedre.

– Norske utdanningsinstitusjoner har selv et ansvar. Oppfølgingen fra deres side har vært svært varierende. Hovedproblemet er manglende bevissthet overfor problematikken rundt risikostuden-

UNIVERSITAS FOR 25 ÅR SIDEN

Universitas nr. 8, 1988

UNIVERSITAS FOR 50 ÅR SIDEN

« Det er utvilsomt riktig at undervisningslokalene er sprenget, selv om de utnyttes fra kl. 8 morgen til kl. 8 kveld, noe som også er en stor ekstrasbelastning på universitetslærerne. Men enn om man innførte et tredje undervisningssemester i året? Da ville undervisningslokalene bli utnyttet fullt ut året rundt. (Det finnes jo ingen (andre?) bedrifter som bare utnytter sine produksjonslokaler to tredjedeler av året).

Universitas nr. 7, 1963

opp jakten studenter

ter, sier Bernsen.

– Overvåket e-post

Massoud Mousavi er iransk og medisinstudent ved Universitetet i Oslo. Han har tidligere studert biologi ved UiO, og sier han selv kjenner iranske studenter som har hatt problemer med PST.

– En som studerte ved NTNU fikk sine e-poster overvåket, og ble ofte utspurt av sine forelesere om hva hans intensjoner var med studiene, sier Mousavi.

Universitas har vært i kontakt med den aktuelle iranske studenten, men han ønsket ikke å kommentere saken.

Vanskelig å stoppe

kunnskapsflukt

I PSTs trusselvurdering for 2013, som ble fremlagt i februar, kommer det fram at norsk høyteknologi er attraktivt for Iran. Iransk etterretning har tidligere gått ut i flere internasjonale medier og slått fast at de sender sine folk ut i verden for å tilegne seg kunnskap som landet ikke selv har tilgang til.

– Å beskytte Norge mot at verdifull kunnskap forsvinner ut fra landet og ender opp i gale hender byr på helt andre utfordringer enn å stoppe ulovlig eksport av våpen og utstyr, sier Bernsen.

Det er spesielt kunnskap om våpenteknologi som ikke skal havne i gale hender. Men også kunnskap om blant annet oljebransjen er ver-

difull for Iran og andre risikoland.

Det er FN-resolusjonen om Iran som ligger til grunn for en slik kategorisering. Gjennom resolusjonen pålegges Norge og resten av medlemsnasjonene «å være årvåkne og forhindre at iranere får opplæring og trening på områder som vil kunne ha betydning for Teherans omstridte atomprogram.»

– Vi har indikasjoner på at det kommer iranere som bevisst forsøker å tilegne seg slik kunnskap i Norge, sier Bernsen.

I norsk oljebransje utvikles for eksempel muttere som tåler ekstrem varme. Denne kunnskapen kan ifølge PST brukes i iranske atomreaktorer.

– Det er fysikk, kjemi og IT på

– Vi skal ikke overvåke

Viserektor Ragnhild Hennem avviser at Universitetet i Oslo har noe ansvar for overvåking av studenter.

– UiO har ingen hjemmel for å overvåke våre studenter – verken nasjonale eller internasjonale. De studentene som studerer hos oss, har oppholdstillatelse fra UDI.

Hennem understreker at ivaretagelsen av rikets sikkerhet er PSTs oppgave.

– Universitetets oppgaver er

helt andre. Vi har møtt PST-ledelsen og utvekslet synspunkter om disse problemstillingene, sier Hennem.

Viserektoren mener at dersom norske myndigheter ønsker å stoppe visse studentgrupper må de enten gjøre dette gjennom å nekte dem oppholdstillatelse, eller ved å lage en klar hjemmel som gjør at disse studentene ikke tas opp til studier.

universitas@universitas.no

høyere nivå som er mest utsatt for spionasje og ulovlig kunnskapsekspert. Vi må hindre at studenter vi har bekymring rundt starter med disse fagene, sier Bernsen.

– Uforståelig

Massoud Mousavi har selv opplevd problemer med studiene på grunn av sin iranske nasjonalitet.

– Da jeg skulle utveksle til USA, opplevde jeg diskriminering fra ambassaden. Det tok alt for lang tid med saksbehandlingen. Universitetet jeg skulle til, sa til meg at det var på grunn av mange bakgrunnsjekker på grunn av min nasjonalitet.

Mousavi tror det ville vært et livstidsprosjekt å tilegne seg kunnskap som skulle være av verdi for et iransk atomprogram.

– Det er uforståelig for meg hvorfor iranere i Norge har blitt et mål for PST. Hvis Iran vil hente kompetanse til et atomprogram får de nok det fra Russland eller Kina.

– Utstenging hjelper diktaturene

Mahmood Reza Amiri Moghadam er fra Iran, og har doktorgrad i medisins fra UiO. Han er også menneskerettighetsforkjemper og involvert i Scholars at Risk-prosjektet (les mer på side 6).

– Vi har en moralsk forpliktelse til å hjelpe studenter som er i fare på grunn av sine ytringer. Mange av disse kommer fra land som blir ansett som risikoland fra PSTs side, sier Moghadam.

Han understreker at han er klar over risikoen iransk etterretning utgjør for norsk akademia.

– Jeg vet at studentkanalen brukes av iransk etterretning til

«Det er uforståelig for meg hvorfor iranere i Norge har blitt et mål for PST»

Massoud Mousavi, iransk medisinstudent ved Universitetet i Oslo.

studenten som lever i fare for etterfølgelse og undertrykkelse, sier han.

Moghadam mener Norge kan ende opp med å hjelpe diktaturene ved å ha en lukket holdning til studenter fra risikoland.

– Det å stenge folk ute på denne måten vil hjelpe regimet å undertrykke sitt eget folk. Det er ingenting som er bedre for et diktatur enn folk som har mistet sitt håp. Iran lukker stadig flere studier for kvinner og undertrykker studenter som ytrer sine meninger. Vi må ikke bidra til at disse menneskene mister muligheten til en utdanning, sier Moghadam.

Politiets sikkerhetstjeneste

- Er underlagt Justisdepartementet og Utenriksdepartementet.
- Jobber blant annet for å forebygge spredning av masseødelegelsesvåpen og etterforske brudd på eksportkontrollen.
- Med «eksportkontroll» menes at visse varer ikke kan utføres uten utførselslisens. Også levering av visse typer teknologi og tjenesteytelser inngår her.
- I takt med Irans utvikling av atomprogram har PST viet mer oppmerksomhet mot eksportkontrollen av kunnskap som kan brukes til produksjon av masseødelegelsesvåpen.
- I år har PST intensivert jakten på iranske studenter, og som resultat har langt færre iranere fått innvilget studentasyl enn tidligere år.

universitas@universitas.no

Massoud Mousavi.

Får fortsette studiene: Cho Lucas fra Kamerun får fortsette på studiene etter at Utenriksdepartementet ga grønt lys til at politiske utviste flyktninger kan studere i Norge.

Åpner for studentasyl

Cho Lucas ble utvist, fengslet og torturert i hjemlandet Kamerun. Med en ny ordning får han fortsette studiene sine i Norge.

Studentaktivisme

tekst: Anders Ballangrud og Peter Tryggestad og Geir Molnes

foto: Adrian Nielsen

Utenriksdepartementet (UD) offentliggjorde tirsdag at de gir grønt lys for at politisk utviste studenter kan studere i Norge. I første omgang vil 20 studenter som er blitt utvist fra sine læresteder, få muligheten til å fullføre utdannelsen i Norge.

Cho Lucas fra Kamerun er en av dem som nå får fortsette sin utdanning i Norge.

– Det er fantastisk at Norge har innført denne ordningen. Dette sender et sterkt signal til autoriteter og regimer som undertrykker studentaktivister, sier Lucas.

Han får begynne på en PhD ved Universitetet i Oslo. I Kamerun lot det seg ikke kombinere å ta utdanning og samtidig være studentaktivist som arbeidet for demokrati.

– Jeg var en studentaktivist som publiserte innlegg i avisene

i Kamerun. Regjeringen likte ikke dette, og jeg ble utvist fra universitetet, fengslet og torturert, sier Lucas.

Han var senere med på å danne en ungdomsorganisasjon som drev kampanjer.

– Myndighetene gjorde det vanskelig for oss, og studentene fikk store problemer med å fullføre utdanningen. Jeg måtte selv flykte til Tyskland, sier den tidligere aktivisten.

Lucas håper han kan returnere en gang i fremtiden.

– Jeg ønsker å komme meg tilbake til Kamerun og universitetet der jeg en gang studerte.

Diktatorers største frykt

Den nye ordningen ble offentliggjort på en pressekonferanse tirsdag, der både utenriksminister Espen Barth Eide, utviklingsminister Heikki Holmås og UiO-rector Ole Petter Ottersen deltok.

UD har bestemt seg for å gi 23,5 millioner over fire år til ordningen, en ordning utenriksministeren omtaler som «en glitrende god idé».

– Det er et veldig sentralt spørsmål i vår utenrikspolitikk å stå opp for menneskerettighets-

forkjempere. En diktators største frykt er engasjerte studenter, sier Barth Eide.

Sentral utenrikspolitikk

Det er Studentenes og akademikernes internasjonale hjelpefond (SAIH) og Norsk studentorganisasjon (NSO) som har presset på for å få gjennom ordningen.

Leder i SAIH, Anja Bakken Riise, er glad for at de endelig har fått gjennom forslaget, og mener den siste tidens støtte

har vært avgjørende. – Vi visste at den praktiske gjennomføringen ville bli vanskelig. Men siden vi blant annet har fått rektorene ved UiO og NTNU, Ole Petter Ottersen og Thorbjørn

Digernes, til å skrive under på vårt opprop, har dette styrket vår stemme hos UD, sier hun.

Ordningen har også vekket politisk engasjement.

– Det har vært en bred oppslutning for ordningen, fra hele den politiske skalaen. Både Høyre, Venstre, KrF og SV har vist stort engasjement for saken.

Riise tror at å plukke opp studentene rett etter utvisningen kan hindre at de havner i en svært farlig situasjon hvor de risikerer verre former for forfølgelse – og til slutt ender opp som asylsøkere.

– Vi vil unngå asyl, og heller gi dem muligheten til å få seg en utdanning. Samtidig kan de tas bort fra en sårbar situasjon for en periode, før de kan reise hjem igjen.

Ønsker smitteeffekt

På pressekonferansen var det bred enighet om innføring av ord-

ningen, og flere pekte på at Norge må få andre land til å kaste seg på bølgen.

Utviklingsminister Heikki Holmås mener Norge nå bør inspirere andre stater til å ta inn utviste studenter.

– Politisk aktive studenter er hjertede i demokratiet, og studenters aksjoner har vært med på å skape debatt i samfunnet, sier Holmås.

NSO-leder Ola Magnussen Rydje stiller seg bak utviklingsministeren.

– Dette viser hvorfor kritiske røster er viktige. Norge viser at vi er et foregangsland: Vi setter lik rett til utdanning og solidaritet høyt. Som et land som går foran, kan vi prøve å få med oss andre universiteter i Norge og i utlandet, sier Rydje.

redaksjon@universitas.no

«En diktators største frykt er engasjerte studenter»

Espen Barth Eide,
Norges utenriksminister

Paneldebatt: I anledning av resultatet av SAIH og NSOs kampanje Students at risk, møttes utviklingsminister Heikki Holmås, studentaktivist Ayaba Cho Lucas, rektor ved UiO Ole Petter Ottersen, NSO-leder Ola Magnussen Rydje, utenriksminister Espen Barth Eide og SAIH-leder Anja Bakken Riise.

mdg.no

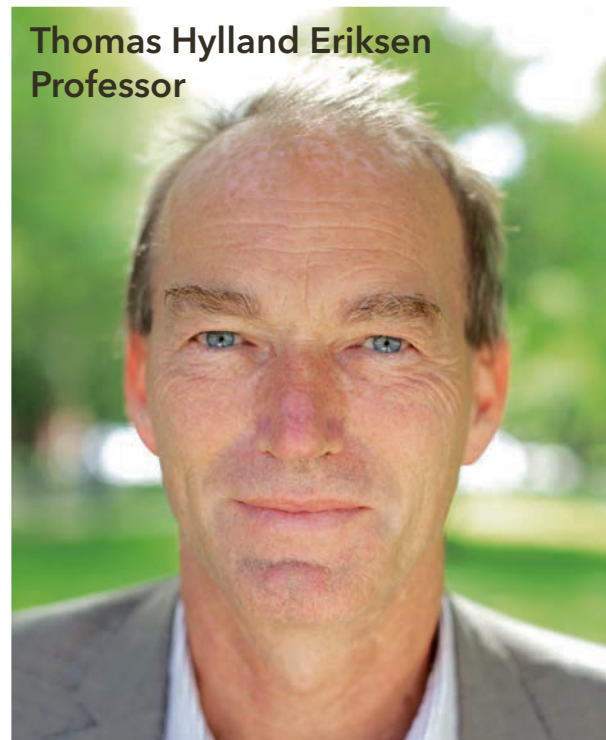
Dag Sørås
komiker

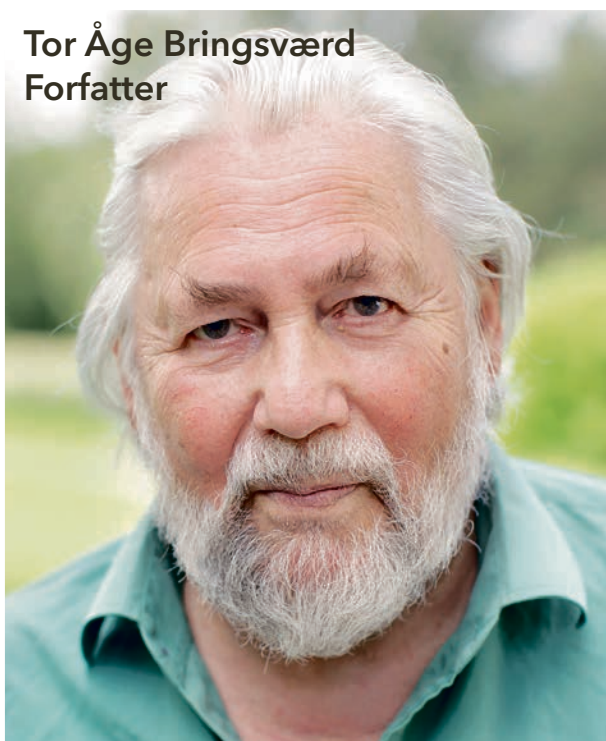
Ylva Aksnes
Førstegangsvælger

Thomas Hylland Eriksen
Professor

Tor Åge Bringsværd
Forfatter

**JEG
STEMMER
GRØNT
9. SEPT.**

Maja Ratke
Musiker

Elsa Britt Enger
Bestemor

Erik Eliassen
Musiker

Jan Vardøen
Restauratør

TENK NYTT STEM GRØNT

**miljøpartiet
de grønne**

FOTO: HANS DALANE-HVAL

Begrepsbegravelse: Frem til vi får en skikkelig satsing, bør vi gravlegge begrepet kunnskapssamfunnet, sier UiO-rector Ole Petter Ottersen.

Etterlyser større handlingsrom

Ole Petter Ottersen mener regjeringen har satset for lite på høyere utdanning. Han etterlyser mindre byråkrati og mer handlingsrom til utdanningsinstitusjonene.

Utdanningspolitikk

tekst: Thorbjørn Kringlebotn Borlaug og Geir Molnes og Vegard Erikstad

I sin tale på Universitetsplassen 15. august sa rektor ved Universitetet i Oslo, Ole Petter Ottersen, at høyere utdanning må bli en viktig sak i valgkampen. Han ønsket blant annet en diskusjon om antall lærere per student.

Men valgkampen har skuffet rektoren.

– Andre saker med kortere tidshorisonter har fått mye mer oppmerksomhet. Våre saker har ikke hatt like stor interesse, sier Ottersen til Universitas.

Kritiserer regjeringens ambisjoner

Rektoren mener den rødgrønne regjeringen har hatt for lave ambisjoner innen høyere utdan-

ning.

– Norge burde satset mye mer. Regjeringen bruker mer penger, men det meste har gått med til nye oppgaver, og til å dekke økte kostnader, sier Ottersen.

Han stiller seg også bak Norsk studentorganisasjons (NSO) krav om mer penger til studieboliger og økt studiestøtte.

– Når studenter må bruke 74 prosent av studielånet bare til å bo, er det vanskelig å se for seg at studentene skal kunne studere på heltid. Det er klart at det går ut over utdanningskvaliteten. Dette rammer både studenter og universitet, sier han.

Advarer mot utdanningsfabrikker

Mens det finnes en rekke økonomiske belønningsordninger for forskning, finnes det få ordninger som støtter oppunder utdan-

ningskvaliteten.

Men Ottersen tror ikke økonomisk belønning er veien å gå for å styrke utdanningskvaliteten.

– Det er mange nok økonomiske belønninger i dag. Vi må passe på at vi ikke reduseres til en slags produksjonsfabrikk der alt skal belønnes med penger. Det er viktigere at vi signaliserer internt at utdanning har stor verdi.

Det blir til stadighet hevdet at Norge skal leve av kunnskap når oljen tar slutt. Ottersen mener det vil være umulig å gjøre dette uten å styrke innsatsen på høyere utdanning betraktelig.

– Kunnskapssamfunnet trek-

kes fram i den ene festtalen etter den andre, uten at det reflekteres over hva det betyr.

Han mener Norge, som ligger i utkanten av Europa, må gjøre seg enda mer attraktive for forskere enn andre land.

– Men vi er ikke i nærheten. Fram til vi får en skikkelig satsing, bør vi gravlegge begrepet kunnskapssamfunnet. Det er ikke egnet på trykk med dagens innsats, sier Ottersen.

– Jeg ville sørget for at institusjonene får mye større handlingsrom til å utvikle nye og spennende studieprogrammer, med sterkere basis i forskning. Men dagens finansieringssystem er for rigid til at vi kan få til det.

Ottersen mener det ville være mulig å få til slike programmer dersom regjeringen hadde fulgt lovnadene fra Soria Moria 2 om å øke basisbevilgningene til universitetene.

«Vi må ikke reduseres til en produksjonsfabrikk»

Ole Petter Ottersen, Rektor ved UiO

Ønsker mer frihet

– Hvis du kunne gjøre én stor endring ved dagens utdanningspolitikk, hva skulle det være?

– Har regjeringen sviktet?

– Regjeringen har ikke benyttet seg godt nok av mulighetsrommet for å styrke utdanningen. I neste periode må noe gjøres med akkurat dette. Handlingsregelen bør skifte navn til mulighetsregel. Vi må se på hvor vi kan styrke vår kompetanse i framtiden. Da må vår sektor styrkes, sier Ottersen.

– Legg ned høyskoler

Trond Blindheim mener det er nødvendig å kutte i antall høyskoler for å styrke utdanningssektoren.

– Studentøkonomien har kommet litt i bakevja. Stadig flere studenter må jobbe ved siden av studiene, og det påvirker naturligvis studieatferden deres. Det tror jeg alle utdanningsinstitusjoner kan skrive under på, sier Trond Blindheim, rektor ved Campus Kristiania.

Han erkjenner at norske studenter tross alt har gode kår, men etterlyser en større satsing på utdanningsinstitusjonene.

– Vi bør tørre å satse på å bygge opp de store, tunge, solide utdanningsinstitusjonene, slik at de kan konkurrere i den internasjonale eliteserien, sier han.

– Hva ville du gjort annerledes om du kunne endre dagens høyere utdanningspolitikk?

– Fagmiljøene i Norge er for fragmenterte. Det er for eksempel folk som forsker og underviser i reiseliv overalt i landet. Jeg mener det hadde vært bedre om de satt på ett eller to steder, slik at studentene kan komme dit og virkelig treffe de fremste ek-

spertene i faget.

Blindheim mener satsingen på distriktshøyskolene har vært feilslått.

– Distriktshøyskolene ble etablert på 60–70-tallet, og det var sikkert en flott kongstanke at distriktstungdom skal slippe å reise inn til storbyene for å få seg en utdanning. Men det er vanskelig å bygge opp store og anerkjente fagmiljøer i grise-grendte strøk. Noen steder er det praktisk talt umulig.

– Hva er løsningen på problemet?

– Vi må legge ned enkelte høyskoler. Det vil være til skade for de institusjonene og bygdene som har høyskolene, men for Utdannings-Norge tror jeg det er det beste.

Han er bekymret for at vi ender opp med at altfor mange mennesker tar mastergrad.

– Mange bedrifter innen fagområdet vi utdanner for, tar bare inn kandidater med mastergrad. Men i de fleste yrker er ikke det nødvendig. Det har gått inflasjon i høyere utdanning, og vi som jobber med det er naturligvis glad for utviklingen. Men jeg tror ikke alltid at vi har rett, sier Blindheim.

Selv om Blindheim er rektor på en privatskole, ønsker han

Utbyttekritisk: Bachelorgraden er blitt den nye videregående skolen. Om noen år mister den kanskje også sin status, og da skal alle ha en mastergrad, sier rektor for Campus Kristiania, Trond Blindheim.

FOTO: ESKIL WIE

ikke at private utdanningsinstitusjoner skal kunne ta utbytte.

– Jeg synes det er en uting. Motivet for å drive en utdanningsinstitusjon må ikke være at noen skal tjene seg rike på det. For å bli best må man investere overskuddet i lærings-

miljøet.

– Må det å ta ut profitt og å bygge et godt fagmiljø nødvendigvis gå på akkord med hverandre?

– Hver krone vi bruker på noe annet en læringsmiljøet og infrastrukturen, er en bortkastet krone. Alle pengene våre

kommer fra staten, direkte fra departementet, eller gjennom studentene. Dette er penger som vi får for å utføre vårt samfunnsoppdrag. Og det er å utdanne, forske og formidle, sier Blindheim.

universitas@universitas.no

FOTO: SKJALG BØHMER VOLD

Vil fusjonere: Det å samle vitenskapelige- og administrative ressurser vil styrke både utdanningen og forskningen, sier Kari Toverud Jensen, rektor ved Høgskolen i Oslo og Akershus.

Frykter universitetsplanene blir utsatt

Stortingsvalget kan få konsekvenser for universitetsplanene til Kari Toverud Jensen.

Rektor Kari Toverud Jensen ved Høgskolen i Oslo og Akershus mener det er vanskelig å si hvordan utdanningspolitikken vil preges av en eventuelt ny regjering.

– Vi har en ambisjon om å bli et universitet, og det kan bli påvirket av hvilken regjering vi får. Høyre har sagt at det ikke vil bli godkjent noen nye universiteter før hele sektoren gjennomgås med tanke på mangfold og kvalitet, sier hun.

Hun mener det er vanskelig å si hvordan utdanningspolitikken vil endres i neste stortingsperiode.

– Ut ifra partienes programmer, er det vanskelig å se for seg hva som vil skje. Men det er ingen tvil om at det blir spennende.

Toverud Jensen støtter Stjernø-utvalgets konklusjoner om en sterkere sentralisering av den høyere utdanningen.

– Jeg synes det har vist vei for hvordan vi skal skape sterke ut-

dannings- og forskningsinstitusjoner.

Hun mener HiOA tok disse anbefalingene på alvor da de fusjonerte Høgskolen i Oslo og Høgskolen i Akershus.

– Det å samle vitenskapelige- og administrative ressurser vil styrke både utdanning og forskning, spesielt innen velferd og arbeidsliv, sier hun.

Rektoren mener det bør bli lettere for internasjonale forskere å få oppholdstillatelse i Norge.

– Internasjonalisering er viktig for å sikre input fra andre land og andre fagtradisjoner både når det kommer til praksis og tenkemåter. Gjennom internasjonalt samarbeid styrker vi kvaliteten, sier Toverud Jensen.

universitas@universitas.no

Studenttilbud

Grundig undersøkelse hos tannlegen inkl 2 røntgen puss og rens for kun kr 499,- (ordinær pris 850,-)

10% rabatt på all annen behandling.

Klinikken ligger på Skøyenåsen senter nære t-bane og med gratis parkering.

Bestill time nå!
Tlf nr 222 68 118
skøyenåsentannklinikk.no

Skøyenåsen Tannklinikk
Tannlege Cecilie Aass Tannlege Turid Rongved

Rødt lover mest

Høyre forplikter seg minst overfor landets studenter, mens Rødt har de fagreste løftene. Det viser Universitas' gjennomgang av partienes valgprogram.

Stortingsvalg 2013

tekst Eirik Omvik

Rødt vil bygge 5000 studentboliger årlig, utvide studiestøtten til 11 måneder og binde beløpet til 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden – slik at utbetalingene i større grad følger kjøpekraften.

Med slike ambisiøse programløfter går Rødt av med seieren i Universitas' gjennomgang av partienes studentpolitikk. I boligpolitikken vinner de en knepen seier over SV, som også får fire av fem mulige poeng i vår oversikt.

Leder av Rødt, Bjørnar Moxnes, mener tiden er inne for å trappe opp innsatsen for landets studenter.

– Vi synes det er viktig å satse på kunnskap og studenter. Og da

Dilemma: Rødts Bjørnar Moxnes mener de rødgrønne har ført en bedre politikk enn den forrige borgerlige regjeringen. Men er ikke fornøyd av den grunn.

må bevilgningene stå i stil med de ambisjonene vi har. Det gjør de ikke i dag.

Moxnes synes de rødgrønne

har ført en bedre politikk enn den forrige borgerlige regjeringen, men er ikke fornøyd av den grunn.

– Det er ikke blitt bygget nok

studentboliger. Regjeringen skal sørge for midlene, mens kommunene aktivt skal legge til rette for bygging av studentboliger blant

annet ved å tilby tomter til en lav pris. Når studenter tyr til «couch surfing» for å få seg tak over hodet, har regjeringen og Oslo

Universitas vurderer partiprogrammene:

Rødt

SV

Ap

Sp

MDG

	Rødt	SV	Ap	Sp	MDG
Antall studentboliger	5000	2000	3000	1500	3000
11 måneders studiestøtte	✓	✓	✓	✓	✗
Knytte støtten til 1,5G*	✓	✓	✗	✗	✗
12 mnd studiestøtte for studenter med barn	✓	✓	✓	✗	✗
Redusere andelen av tilskudd som er avhengig av studiepoengproduksjon fra 40 til 20 prosent	✗	✓	✗	✗	✗

*G = Ved å koble studiestøtten opp mot grunnbeløpet i folketrygden, vil støtten i STØRRE GRAD følge lønnsutviklingen og ikke bare bli prisjustert.

✗ = Ikke omtalt i partiprogrammet.

Vil du jobbe som annonseselger i Universitas?

Vi søker en engasjert medarbeider som ønsker å jobbe deltid som annonseselger i Nord-Europas største studentavis. Vi tilbyr et spennende og ungt arbeidsmiljø, fast lønn samt muligheten til å tjene gode penger i form av provisjon.

Send søknad til:
espenlw@student.sv.uio.no

Søknadsfrist: 23. september

For mer informasjon, kontakt styreleder Espen Wilberg:
977 81 819 | espenlw@student.sv.uio.no

Informasjon om arbeidssted:

Stillingen vil ha en fastlønn. Det forventes at den ansatte jobber fra lokalene til Universitas i det antallet timer som blir fastsatt. Videre vil det være store muligheter for inntjening gjennom provisjon, hvor det vil være en bratt provisjonsstige.

Kvalifikasjoner:

Vi søker primært etter personer med salgserfaring fra lignende bransjer. Det kreves at søkeren kan jobbe selvstendig, målbevisst og strukturert.

Tiltredelse:

Så snart som mulig.

kommune sviktet studentene.

Frykter kutt

Regjeringen fører en usosial boligpolitikk, mener Moxnes.

– Med dagens boligpolitikk er Olaf Thon landets største mottaker av studielån og stipend. Ved å bygge boliger der utleieren ikke tar ut profitt, slik som med allmennyttige boliger i Danmark, vil leiemarkedet kunne bli mer tålelig for studenter og andre med lav inntekt.

Moxnes tror Høyre vil svikte studentene.

– Høyre har mumlet seg gjennom hele valgkampen. Men de har vært tydelige på ett punkt: Store skattelettelser til landets rikeste. Der er Høyre krystallklare. Når de samtidig skal holde handlingsregelen, vil det føre til kutt i offentlig velferd.

Følger ikke NSO

Høyre lover også en bedre studentpolitikk, men har få konkrete mål å vise til, viser Universitas' gjennomgang. I partiprogrammet sier Høyre at de ønsker å bygge «flere studentboliger». I valgkampen har partiet uttalt at de lover å bygge 3000 studentboliger årlig.

Storingsrepresentant for Høyre, Svein Harberg, mener Høyre er et godt parti for studenter.

– Jeg tror at studenter utmerket godt vet at Høyre prioriterer studenter. Det har vi bevist gjennom hva vi har foreslått på Stortinget.

Harberg forteller at partiet er i dialog med Norges studentorganisasjon (NSO) for å få en felles forståelse for hva som skal til for at gi et løft for landets studenter. Han vil imidlertid ikke følge opp NSOs ønske om å koble studiestøtten til folketrygden.

– Grunnbeløpet i folketrygden er ikke et egnet mål for studiestøtten. Jeg synes ikke det er en god idé å knytte utbetalingene til studentene opp mot beløpet pensjonister og trygdede får. Vi bør i stedet øke studiestøtten samtidig med at kjøpekraften opprettholdes. I tillegg skal vi øke inntektstaket, som har stått på stedet hvil de siste årene, slik at studenter kan tjene mer uten at stipendandelen i støtten reduseres.

– Når dere ikke har forpliktet dere til konkrete mål i partiprogrammet, er det da grunn til å tro at dere kommer til å levere i regjering?

– Selvfølgelig. Vi har prioritert studentene hvert eneste år i våre alternative statsbudsjett. Jeg tror studentene kommer til å være fornøyd med oss i regjering, ikke minst fordi de vil merke at vi har en større oppmerksomhet på

kvaliteten i utdanningen.

– Må prioriteres før andre saker

Ved forrige stortingsvalg kåret Norsk studentunion – en av forløperne til dagens NSO – SV til det beste studentpartiet. I dag skal organisasjonen være partipolitisk nøytral, framhever NSO-leder Ola Rydje, som ikke ønsker å kommentere de enkelte partienes studentpolitikk.

Han mener ansvaret for å forbedre studentenes kår gjelder samtlige partier.

– Uavhengig av hvilke partier som kommer i regjering, er det viktig at partiene er sitt ansvar bevisst for å skape et Norge som er bedre rustet for å dekke framtidens behov innen forskning og høyere utdanning, sier Rydje.

Han nevner økonomi, boliger, det psykiske helsetilbudet, studenter med barn og infrastruktur som viktige prioriteringsområder.

– Det er viktig at partiene ikke bare snakker, men at de faktisk prioriterer sakene når de får mulighet. Vi mener at tiden er inne for å prioritere landets studenter i større grad enn tidligere, og at andre saker heller får vente inntil studentenes situasjon forbedres, sier Rydje.

eiriknom@universitas.no

KrF

Venstre

Høyre

FrP

3000	2000	3000	2000
✓	✓	✗	✓
✓	✗	✗	✗
✓	✓	✗	✗
✗	✗	✗	✗

SiO har ledige plasser på kurs og grupper som kan lette din studiehverdag.

Kontakt SiO Helse eller SiO Rådgivning. Du kan også lese mer på www.sio.no/kursoggrupper.

Pusser opp: Gamle lesesalsplasser kastes ut for å gjøre plass til nye ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

KommunikasjonsSVikt

Treffende nok gjorde SV-studenter opprør midt i jubileumsfeiringen. Dårlig kommunikasjon var årsak til unødvendig kampanje, hevder studenttillitsvalgt.

Oppussing

tekst Peter Tryggestad
foto Eskil Wie

Oppussingen av Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV) ved Universitetet i Oslo startet i august, og skal fortsette fram til 16. desember i år.

Stor ble derfor overraskelsen og misnøyen blant en gjeng SV-ere da de trodde 150 lesesalsplasser skulle legges ned etter oppussingen.

Ragnhild Syrstad, masterstudent og medlem av fagutvalget for Økonomisk institutt ved fakultetet, tok saken i egne hender og startet en underskriftskampanje på Facebook for å komme i dialog med ledelsen om denne saken.

– Min agenda var å rette opp i en beslutning vi følte overstyrte våre interesser, og som vi forstod var vedtatt og gjeldende. Jeg ønsker at studentene blir hørt, og at vi får muligheten til å påvirke antallet lesesalsplasser i de kommende lokalene, sier Syrstad.

– Unødvendig kampanje

Gudleik Grimstad, fakultetsdirektør ved SV-fakultet, understreker at arbeidsplassene som studentene mister, vil bli erstattet med nye etter oppussingen.

– Vi vil kompensere med omtrent det samme antallet masterarbeidsplasser som de nå mister i 4. etasje. Vi vil ha en dialog med studentene om

antallet, sier Grimstad.

Syrstad er fornøyd med beskjeden.

– Hvis studentene har blitt så feilinformert er jo saken avgjort, og alle parter kan være fornøyde. Da var nok underskriftskampanjen unødvendig, sier Syrstad.

Hun tror misnøyen blant studentene i hovedsak oppstod på grunn av dårlig kommunikasjon fra ledelsen.

«Hvis studentene har blitt så feilinformert er jo saken avgjort, og alle parter kan være fornøyde.»

Ragnhild Syrstad, masterstudent og medlem av fagutvalget for Økonomisk institutt ved SV-fakultetet

– Det har absolutt vært dårlig kommunikasjon. Studentene vet derfor ikke hva som foregår. All usikkerheten resulterte i underskriftskampanjen, sier Syrstad.

Fakultetsdirektøren er enig i at det å informere studentene i slike prosesser kan være utfordrende.

– Jeg tror at i slike saker kan det aldri bli nok informasjon. Men vi har gått ut med informasjon på våre websider, og vært i møter med de involverte i oppussingsprosessen, sier Grimstad.

peter.tryggestad@universitas.no

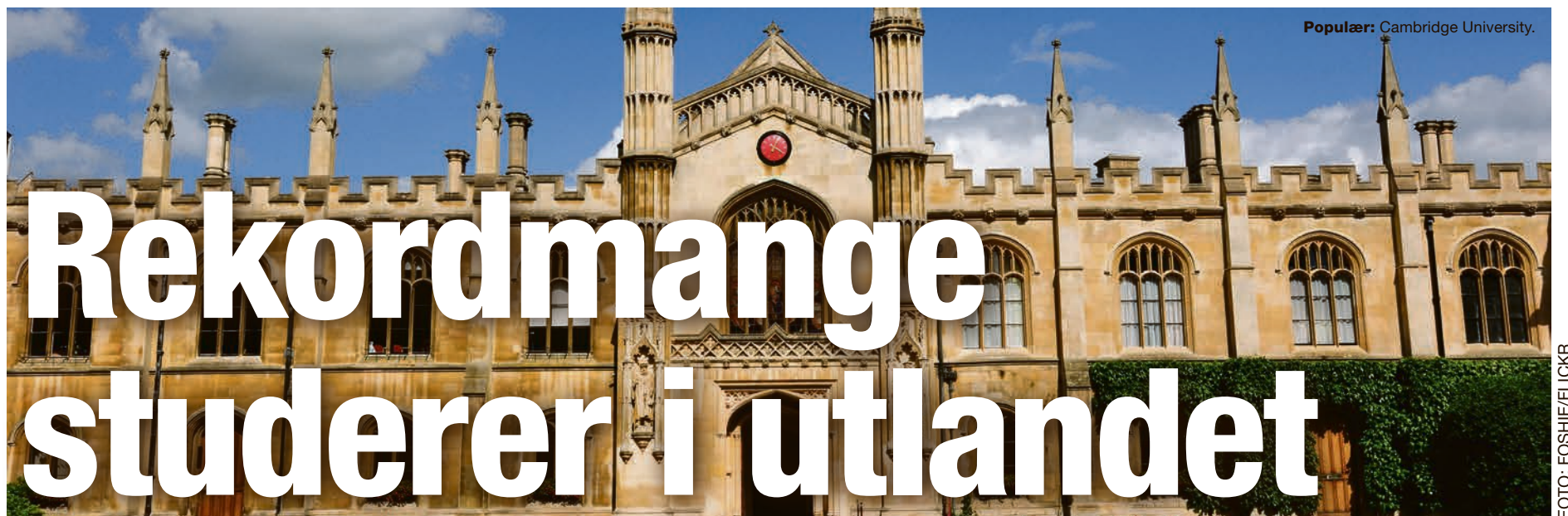

FOTO: FOSHIE/FLICKR

Over 24 000 norske studenter tok utdanningen sin i utlandet i fjor, som er ny rekord. Men studenter som kommer hjem, sliter med å komme seg inn på jobbmarkedet.

Utenlandsstudier

tekst: Geir Molnes

Antall studenter som studerer utenlands har økt med 24 prosent på fem år. Studenter som velger å ta hele utdanningen i utlandet står for mesteparten av økningen, mens antallet som tar delstudier står på stedet hvil. Økningen det siste året er på fire prosent, viser forsk statistikk fra Lånekassen.

Den soleklare favoritten blant norske studenter er Storbritannia, med over 4600 emigranter (se gra-

fikk). Danmark og USA følger på de neste to plassene med henholdsvis 2791 og 1650 norske utvekslingsstudenter.

Vanskeligere å få jobb

Selv om stadig flere velger å studere i utlandet, er det ikke sikkert at det lønner seg å gjøre det, viser en forsk artikkel fra Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU).

– I Norge sliter de som studerer i utlandet litt mer med å komme seg inn på jobbmarkedet. Men over tid får de litt bedre lønn, sier Jan-

necke Wiers-Jenssen, som står bak forskningsartikkelen.

Hun mener det er uklart om det er utenlandsoppholdet i seg selv som gjør utenlandsstudentene får mer lønn på sikt.

– Det kan tenkes at de som reiser ut har personlige egenskaper som gjør at de ville fått høyere lønn dersom de studerte i Norge også.

Nettverksproblemer

Wiers-Jenssen tror mangelen på et profesjonelt nettverk i Norge er en av de viktigste grunnene til at de som studerer i utlandet bruker lenger tid på å få jobb.

– Det kan være vanskeligere å skaffe seg et profesjonelt nettverk i Norge om man studerer i utlandet. I enkelte fag bør man også være oppdatert på hva som skjer i Norge, slik at man henger med i

utviklingen.

Hun mener det er viktig å være oppmerksom på dette, siden de aller fleste nordmenn som studerer i utlandet kommer tilbake til Norge etter ganske kort tid.

– Mange som reiser ut tenker at de skal fortsette å bo i utlandet etter avsluttet utdanning, men fire av fem flytter tilbake til Norge etter ganske kort tid, sier Wiers-Jenssen.

– Tenk strategisk

NIFU-forskeren mener likevel det finnes flere fordeler ved å studere i utlandet.

– Man får andre opplevelser og erfaringer. Det kan være en fordel å vite mye om et spesielt land og en kultur. Kanskje lærer man også å takle spesielle utfordringer.

Wiers-Jenssen oppfordrer

studentene til å tenke strategisk rundt utdanningsvalget.

– Tar man master er den siste institusjonen mest avgjørende for hvor man får jobb. Derfor kan det lønne seg å ta mastergraden der det er dyrt, og bachelorgraden der det ikke er så dyrt. Tar du bachelorgrad i USA bruker du fire år, og du sitter igjen med et stort studielån.

Hun mener det lønner seg å velge land som ikke så mange andre har studert i.

– Nordmenn drar gjerne til nordiske eller engelskspråklige land. Det er ganske få som studerer i Tyskland, som er en av våre største handelspartnere. Man har neppe noe å tape på å skille seg litt ut ved å velge land som ikke så mange andre nordmenn velger, sier Wiers-Jenssen.

geirmoln@universitas.no

Foto: CF Wessenberg

TRE AV HØYRES HJERTESAKER:

TRE AV HØYRES LØSNINGER:

Heve inntektstaket i Lånekassen, slik at du kan tjene mer før stipendet avkortes.

Bygge 2 000 til 3 000 nye studentboliger i året.

Øke BSU-grensen til 300 000 kr, og øke skattefradraget.

Les mer på valg.hoyre.no

Fordi Norge trenger

Nye ideer og bedre løsninger!

Hver stemme teller. Du kan avgjøre om det blir 12 år med rødgrønt styre, eller en borgerlig regjering med nye ideer og bedre løsninger.

mellom
FAG

UNIVERSITAS' FEATUREMAGASIN

STILLE FØR VALGET

Om 11 minutter skal nok en partileder grilles av Sigrid Sollund.

VALGKAMP-
SPESIAL

• Test: Valgomater

• Essay: Bak igjentruckne gardiner

• Bokhylla: Bjørnar Moxnes

Før brydde ikke Sigrid Sollund seg om politikk. Nå ligger hun søvnløs og tenker ut hvordan hun skal få hull på de runde valgkampsformuleringene til Norges partiledere.

VALGETS VAKTBIKKJE

PORTRETET

tekst: Are W. Sandvik foto: Øystein Grønvold

Heller ikke i natt har Sigrid Sollund sovet spesielt godt. Det ville vel de færreste gjort, når vekkeklokka står på 04.00 og oppdraget deretter er å grille landets best trente politikere.

– Jeg drømmer ofte at jeg ikke har forberedt meg, at jeg må inn i studio, at jeg ikke har spørsmål, at jeg ser helt forferdelig ut eller ikke har på klær, sier Sollund fra sminkestolen.

Det er fremdeles så tidlig at NRKs sminke-rom er mer befolket enn gata utenfor.

– Jeg drømmer ikke at Jens Stoltenberg skal hakke meg opp med kniv, men om et utrolig stress, sier Sollund, mens sminkekosten gjør henne klar for TV-skjermen.

– For ikke så lenge siden drømte jeg om Fremskrittspartiet og Siv Jensen hele natten.

Det ligger mye forberedelser mellom den presist formulerte journalisten Sigrid Sollund – som på direkten får KrFs partileder Knut Arild Hareide til å fomme etter parti-programmet av usikkerhet, og den Sollund vi møter utenfor sendingsmanesjen.

– Sånn som nå, i valgkampen, går det helt rundt. Jeg skjønner ikke, vet ikke ...

«Jeg drømmer ikke at Jens Stoltenberg skal hakke meg opp med kniv.»

Jeg aner aldri hvilken dag det er, og er helt surrete, sier Sollund.

Hun roter med hendene i en sveis hun i utgangspunktet ikke virker å være helt fornøyd med i dag.

– Men utover det er jeg mer eller mindre på.

Det er bare 20 minutter til NRK-studioet som vanligvis huser debattprogrammet «Dagsnytt 18», skal være arena for dagens partilederutspørring – dette valgets nest siste.

En gjestfri sofakrok med brus, godteri, rundstykker og annen kos er satt opp vegg-i-vegg med studioet – to vidt forskjellige verdener på mange måter, skal det vise seg.

Bak oss hører vi plutselig den umiskjennelige dialekten til dagens hovedrett – Sp-leder Liv Signe Navarsete. Som partilederne før henne, har hun en steketid på 20 minutter inne hos Sollund – alt på direkten, både på radio og TV.

– Er du nervøs for utspørringen etterpå?

– Jeg er alltid litt spent. Kameraene står jo bare stille der inne, så jeg er mest opptatt av å lage god radio, sier Sollund.

I en kort, nesten smertefullt grønn lik-som-skinnyjakke travers Navarsete inn med to rådgivere som påheng. Den profesjonelle small-talken er i gang. First House-rådgiver og Sp-vara til Stortinget, Erlend Fuglum, sprer godord om partilederen. Selv sitter Navarsete i sofaen med Sollund og snakker om hvordan KrFs Hareide ble utfordret på ting han nok ikke var helt komfortabel med i sin utspørring. Surrogati og ekteskap mellom to av samme kjønn, blant annet. En profesjonelt god stemning legger seg over sofakroken.

Ennå vet ikke Navarsete hva hun skal bli spurt om i utspørringen om ti minutter. Sollund pleier ikke å la partilederne få vite så mye på forhånd.

– Noen kaller det en slags muntlig eksamen i parti-programmene for partilederne. Det blir en spesiell stemning, og ofte er partilederne ganske nervøse, sier Sollund.

Hun er bevisst makten hun besitter, men tror politiske journalister har mindre påvirkning på valget enn tidligere.

– Det er blitt en veldig stor dekning, og

mange kanaler. Samtidig kan man jo trekke opp ting av hatten som kan bli viktige saker. Skal man være det ansvaret bevisst, må man spørre om temaer hvert enkelt parti føler er relevant for seg.

Sollund legger yrkesstolthet i å kunne legge fram og intervjuer på en partinøytral måte, selv om hun innrømmer at total nøytralitet er umulig.

– En journalist har også stemmerett. Meningen er selvfølgelig at man skal være profesjonell. Selv har jeg ingen bakgrunn fra politikken og var aldri spesielt samfunnsengasjert da jeg var ung. Jeg tror det er mindre slagside enn det mange mistenker. Man er aldri helt nøytral, men da gjelder det å være det bevisst.

Sollund bemerker ofte at hun trives veldig godt i jobben – og gjerne ofrer mye fritid for den. Men det er ikke alltid like gøy å være journalist. I 2009 var hun ansvarlig for partilederspørningene sammen med Magnus Takvam, politisk kommentator i NRK. Da gikk utspørringene på TV i beste sendetid.

Etter den aller første utspørringen, med

Siv Jensen, haglet kritikken.

Sollund innrømmer det: Hun var ikke vant med TV.

– Fra mitt ståsted var det rett og slett slik at Siv Jensen var først ut i partilederspørningen. Jeg var vant med å kunne avbryte og smette inn ting på radio, uten at det virket veldig uhøflig. Det gjorde det på TV.

Etterpå tenkte hun at jo, det ble nok litt for mye. De var for aggressive.

– Det tar litt tid før man går seg til i en slik rolle. Hadde hun vært sist ut, og ikke først, tror jeg det hadde vært annerledes.

På samme tid ble Sollund kjent med skyggesiden av det å ha ansiktet sitt på riksdekkende TV. Hun ble hetset og fikk trusler på e-post og på nettet.

– Det var skikkelig ubehagelig. Det var mindre enn politikerne får hele tiden – så det var ikke noe synd på meg på noen måte, men for meg var det uvant. Jeg har aldri vært i den stillingen før.

– Drapstrusler?

– Nei, det fikk jeg ikke. Men noen skrev at jeg skulle bli voldtatt av muslimer, for eksempel. Slik sjikane er noe mange opplever.

Sigrid Sollund (37)

- Journalist i NRK
- Har ledet partilederspørningene på NRK P2 før årets stortingsvalg
- Jobber daglig i NRKs «Politisk Kvarter»-redaksjon
- Har jobbet i NRKs «Østlandssendingen», «Dagsnytt» og «Dagsnytt 18»
- Har studert psykologi ved Universitetet i Oslo, Produktdesign ved Høgskolen i Akershus og journalistikk ved Høgskolen i Volda

Det var ikke noe gøy.

Det blir stille noen sekunder.

– Men vi gjorde sikkert noen feil, og det er noe det hender at jeg tenker på: Hvorfor var jeg så dårlig der og der?

Sindre Finnes, mannen til Erna Solberg, er sistemann i rekka av dem som hevder journalister er urettferdig venstrevridde. Professor i språklig kommunikasjon ved Universitetet i Oslo, Jan Svennevig, hadde nylig en studie på trykk i Dagbladet om temaet. Ved å undersøke partilederspørningene i 2005 og 2009 ville han og studentene hans finne ut om høyresiden faktisk blir presset hardere av journalistene.

Svaret var nei, med ett unntak: Frp.

Sollund går med på at den stereotypiske journalisten stemmer til venstre for sentrum.

– Men ser du på dem som jobber med politikk og økonomi, så er det jevnt fordelt mellom borgerlige og de på venstresida, sier Sollund.

Hun tenker seg om.

– På en annen side kan jeg forstå Frp ►►

når de sier at de blir misforstått mye. Jeg tror ikke det er mange journalister som stemmer på dem, og da kan det hende de ikke forstår tenkemåten. Man har ikke hatt den samme forståelsen av Frp som man har hatt av Høyre og Arbeiderpartiet, for eksempel, men det er nok i ferd med å endre seg.

Navarsete og Sollund har tatt plass i studio. De sitter på hver sin side av et stort bord, med tre-fire meters avstand, adskilt av mikrofoner, ledninger og et par dataskjermer. Sollund har en jukseskjerm med spørsmål. Navarsete sitter med begge albue på bordet, på kanten av stolen, med blikket rett fram, rede for hugg.

Det røde lyset over døra inn til studio går på. Bortsett fra en vel freidig fotograf fra Dagens Næringsliv – som i dag følger Navarsete for en sak om sperregrensa – våger ingen av oss andre å si et kvekk.

Debatten begynner med olje. Sollund vil vite hva Sp-lederen tenker om nybygging av oljefelt og leting etter ny olje. Navarsete drar en «ja takk, begge deler», med både miljøhensyn og fortsatt oljeboring. Sollund kontrierer med at det er blitt gitt rekordmange letetilatelser med Sp i Olje- og energidepartementet og at de i 80 prosent av beslutningene om oljeutvinning har brutt med miljøfaglige råd.

Egentlig liker Sollund debatten best når hun blir litt overrasket over partiledernes respons, forteller hun senere.

– Ofte er svarene ganske forutsigbare. Det er kjedelig når du vet akkurat hva de kommer til å svare. Det er klart det er lettere å planlegge intervjuet når du vet hva som kommer, men det er bare gøy når de overrasker.

I dag fikk hun minst én overraskelse. Navarsete bekreftet nemlig at Sp kan gå inn for tvangsbosetting av flyktninger.

– Da hadde jeg en del spørsmål på blokka som plutselig ikke passa inn. Det synes jeg er gøy.

Stemmen til Sollund er karakteristisk vennlig gjennom hele intervjuet, og er en kontrast til de relativt angripende spørsmålene.

– Målet er aldri å ta kildene på noe, men å komme bak de runde formuleringene. Det er heller ikke noe mål å lage en ubehagelig situasjon. Spørsmålene kan være spissa, tydelige og kritiske selv om vi smiler og har en hyggelig tone. Noen tøffer seg med spørsmå-

lene, som på utspøringer i gamle dager, for eksempel. Det tror jeg ikke har noe for seg.

Det aller, aller meste av det Oslo-jenta Sollund foretar seg, blir på en eller annen måte peilet inn på politikk – som i litteraturklubben som hun tar seg tid til på kveldene.

– Vi drikker vin, så snakker vi om en bok. Det hender vi relaterer den til politikk også. Som sist, da vi leste Frankenstein for å sette det inn i bioteknologi-debatten.

– Så du tar aldri fri?

– Joda, men jeg synes jo det er artig. Det er ganske kjedelig å snakke med folk som ikke bryr seg om samfunnet rundt seg.

Sånn sett hadde nok ikke dagens Sollund synes det var så kult å snakke med den 20 år gamle versjonen av seg selv. Skullerud-jenta var først ikke så opptatt av politikk, og gikk både psykologi på Blindern og produktdesign på det som den gang het Høgskolen i Akershus – før hun fant det ekte kallet.

I 1999 begynte hun på journalistikklinja i Volda.

– Fordi jeg var glad i språk. Jeg var egentlig ikke veldig samfunnsengasjert. Her på huset har nesten alle gått sammenlignende politikk eller statsvitenskap, så jeg er den designfaglige, politiske journalisten, ler Sollund.

– Jeg har en ganske uvanlig bakgrunn sånn sett, og kan ikke skryte på meg at jeg hadde en plan om å redde verden eller noe sånt.

Nøyaktig 07:30:00 har Sollund sagt siste ord i dagens utspørring.

Navarsete er først ute av studio. Hun møter blikket til sine to logrende rådgivere, tydelig klar for tilbakemeldinger.

Kort tid etter kommer NRKs partilederspørre ut, rak i ryggen, med veska lett henslengt over skulderen.

– Dette gikk vel greit!? sier Sollund, halvt spørrende.

Sofakroken utenfor studio framkaller igjen den noe kjølige og profesjonelle småprat.

– Det er artig å se hvordan dere går fra kose-*lig small-talk her i sofaen, til beinhard utspørring i studio, og tilbake til hyggelig stemning her inne igjen.*

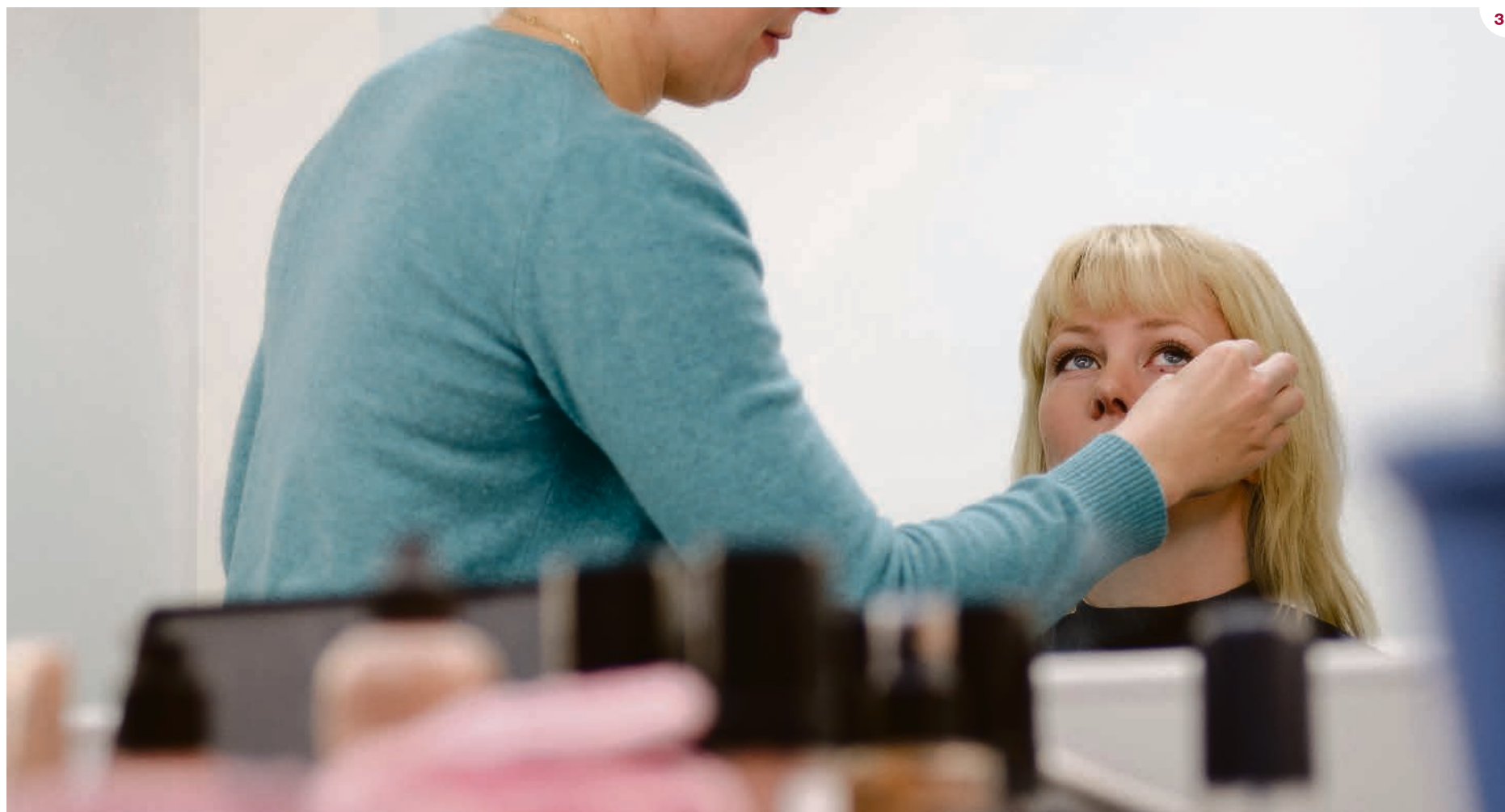
– Ja, sier Sollund, ferdig med dagens økt.

– Vi går jo inn i roller, på en måte.

arews@universitas.no

«Jeg kan ikke skryte på meg at jeg hadde en plan om å redde verden eller noe sånt.»

1 POLITISK HODEBRY: Det koster å stå opp midt på natten å forberede intervjuer som potensielt er med og påvirker valget i år.

2 TV DREPTE IKKE RADIO-STJERNA: Før valget i 2009 var Sollund oftest å se på TV-skjermen kveldstid. Under opptakten til årets valg er hun tilbake i elementet hun trives aller best – på radio.

3 MORGENSTELL: NRKs frilans-sminkør – de får heller ikke fast jobb i mediebransjen, tydeligvis – legger siste hånd på Sollunds ansikt før sending.

FRAMTIDEN I DINE FINGRE

Valgomat, valgomat på nettet der, hvem skal styre landet her?

Jeg liker mennesker som gjør ting for meg. Og jeg liker ting som gjør ting for meg. Dessuten er jeg opptatt av fremtiden og prøver å ruste meg til en tid der vi alle er blitt cyberborgere som stemmer digitalt. Tenk deg hvor fantastisk det blir, når man på slutten av en valgomat trykker «send inn stemme» i tillegg til «post resultatet på Facebook»!

Men er fremtiden klar for meg?

Jeg tester Aftenposten, NRK og Dagbladets valgomater med den personen jeg håper jeg har rukket å bli innen cyberstemmeframtiden: Som alle andre drømmer jeg om et småbruk i Telemark etter en intens og vellykket karriere innen kommunikasjon. Er valgomatene tilpasset den enorme endringen det er å gå fra en strebende og underbetalt kulturredaktør, til, la oss si, en 40-49 år gammel «post-pr-rådgiver» som bor i by/tettsted med mindre enn 5000 innbyggere og som har tjent over 800.000 kroner i året (jeg kommer i hvert fall til å være imot formueskatt)? Dessuten har jeg alltid hatt en svak følelse av at jeg er født i feil kropp, så det er langt ifra umulig at jeg kommer til å skifte kjønn de neste 20 årene.

Aftenpostens valgomat utfordrer skikkelig. Det tidligere kulturmennesket i meg er naturligvis helt uenig i at «staten bør bruke langt mindre penger på stipend og lønn til dansere, forfattere, malere og andre kunstnere.» At de statlige overføringene til landbruket bør øke, er jeg naturligvis for. Men hva mener jeg egentlig om at «rovdyrforliket må oppheves og rovdyra må få større plass?» Hvis jeg har skiftet kjønn, hva mener jeg egentlig om at fedrekvoten må beholdes da?

Jeg blir så satt ut at jeg velger «vet ikke» på begge. Resultat: Sp. Det får være godkjent.

På nrk.no søker jeg opp «valgomat» og begynner å svare, men oppdager plutselig at valgomaten er den som ble brukt i 2011. 2011? Dette lover ikke bra for fremtiden.

Men NRK imponerer likevel. Jeg får spørsmål direkte knyttet til lokalpolitikk i Telemark. Og når jeg får V og MDG som resultat, begynner jeg å tenke at min komplekse personlighet faktisk kan ha blitt fanget opp.

Men også på Dagbladet.no får jeg Sp. Med Krf på en

god tredje plass?! Partiet som vel har størst problemer med både kjønnsoperasjoner og (kunstig befruktede) cyber-vesener.

Min komplekse personlighet setter stor pris på at man kan krysse av for engasjement i sakene på Aftenposten og Dagbladet sine valgomater. NRKs mangler dette. Dessuten er det så mye å lese på NRK at man like gjerne kan åpne partiprogrammene. Derfor faller NRK av her.

Men jeg vil gi Aftenposten og Dagbladet noen større utfordringer. Hva skjer om jeg er fattig, sterkt uenig i alle påstandene, men allikevel super-engasjert i alle sakene? Da er Ap partiet for meg, ifølge begge valgomatene.

Hva hvis man derimot er fullstendig enig i alle saker, men overhodet ikke engasjert i noen av dem?

Ifølge Aftenposten er – trist nok – MDG det rette partiet, ett fattig prosentpoeng foran R.

Men ifølge Dagbladet er det helt motsatt! Der er førstevalget for konforme, postmodernistiske mennesker som ikke føler noen ting, Høyre.

Hva om man er helt nøytral og ikke vet hva man synes om en eneste påstand, men synes alle saker er kjempeviktige? Da skjer det ting.

Dagbladet gir deg ikke muligheten til å krysse av for engasjement i det hele tatt dersom du velger «nøytral», og det kommer aldri noe resultat av testen.

Aftenpostens valgomat seiler opp som den klare vinneren, fordi den i beste manbot-stil spør: «Du vet visst ikke så mye om hva du mener? Kanskje du bør stemme på den partilederen du liker best?»

Slik skal det være. For framtidens cyberborger i det binære demokratiet, er det ikke en mulighet å stemme blankt. Det må være enten-eller.

«Jeg vil være en maskin,» sa Andy Warhol.

Vi er på vei, Andy.

magasin@universitas.no

MAGASINQUIZ

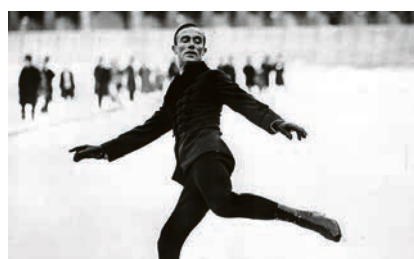
av: Simen Braaten

Norske statsministre

- Etter alt å dømme kommer Norges statsminister etter 9. september til å ha et etternavn som slutter på -berg. Hvor mange statsministre med etternavn som slutter på -berg har Norge hatt?
- Norges første statsminister hadde samme etternavn som dagens ordfører i Oslo. Han satt fra 1873-1880 og har en gate på Frogner oppkalt etter seg (starter i Drammensveien og slutter ved Bjørknes privatskole i Frognerveien). Hva het Norges første statsminister til fornavn?
- Hvilken norsk statsminister (i perioden 1951-55) har samme etternavn som navnet på en norsk flyplass?

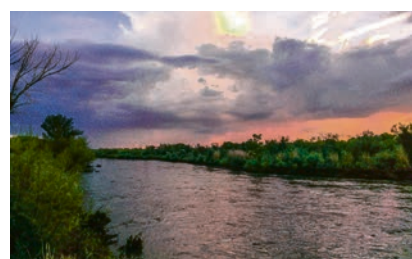
1. (Jens Stoltenberg). (Vi har også hatt Abraham Berge, som ikke helt oppfyller kriteriene her (1923-24))
2. Frederik (Stang)
3. Torp (Oscar)

Hvilket årstall?

- AKP (m-l) blir erklært stiftet (egentlig grunnlagt i jula året før), Anders Langes parti for sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep stiftes, Trygve Bratteli etterfølger Lars Korvald som norsk statsminister og i Chile styrtes Salvador Allende i et militærkupp ledet av Augusto Pinochet.
- Det foreløpig siste året Høyre har fått større oppslutning enn Ap i et Stortingsvalg, de første olympiske vinterleker arrangeres i Chamonix i Frankrike, Vladimir Lenin dør og Robert Mugabe blir født.
- Høyre fikk sin største oppslutning i et Stortingsvalg etter krigen (31,7%) og Norge hadde tre forskjellige statsministre.

1. 1973
2. 1924
3. 1981

Partiledere

- En elv som har sitt utspring i San Juanfjellene i Colorado har gitt navn til en pizza hos Peppes Pizza. Elva renner gjennom New Mexico og danner fra El Paso grensen mellom USA og Mexico over mer enn 2000 km før den renner ut i Mexicogulfen. Et av ordene i navnet på elva og pizzaen er også et av navnene til en av dagens norske partiledere. Hva heter denne norske partilederen?
- Bjørnar Moxnes leder et parti som har sine røtter i partiet som Aftenpostens nåværende sjefredaktør var leder for i perioden 1979-81. Hvilket parti var det?
- Hva heter den eneste partilederen for Ap siden 1923 som ikke har vært statsminister?

1. Trine Skei Grande
2. Rød Valgallianse
3. Rolf Steen

Trikkeholdeplasser og t-banestasjoner

- Hvilken t-banestasjon (linje 5) har et navn som er lydlikt med navnet til Norges utenriksminister 1997-2000?
- Arbeiderpartiets justispolitiske talsmann har et etternavn som er lydlikt med en t-banestasjon på linje 3. T-banestasjonen etter denne, når man reiser fra sentrum, er også navnet på en litt billig tekstilkjede. Hva heter t-banestasjonen og tekstilkjeden?
- Hvilken trikkeholdeplass har et navn som også er navnet på et lag i norsk eliteserie i fotball for menn?

1. Vollebakk/Vollbekk
2. Bogerud (Jan Bøher)
3. Rosenborg

FOTOREPORTASJE

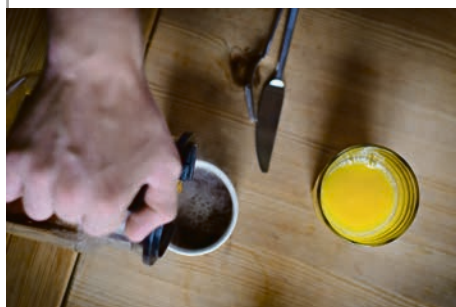
tekst: Hans Dalane-Hval og Anne Fougner Helseth foto: Hans Dalane-Hval

SPORVOGN TIL BEGJÆR: Den som bare kunne sløvet på trikken litt lenger.

GLIR FORBI

Vei, vei og mere vei er et velkjent valgkampsrefreng, i år akkompagnert av gladmeldingen om at det vil være kø rundt Oslo i 30 år til. Vi ble med tre studenter på deres faste rute i morgen-rushet.

LIVSNYTER: Helge Skivenes (25) prioriterer lang frokost og treig trikkekos fremfor effektivitet.

TELEFONFORDRIV: En liten tur innom Facebook på vei opp til Blindern er obligatorisk.

Helge Skivenes kunne så klart tatt bussen og byttet på Jernbanetorget. Da hadde han spart ti dyrebare morgenminutter.

– Men jeg foretrekker å ta trikken hele veien og bruke en halvtime på å få en god start på dagen. Det er en kosefaktor med i bildet, sier Skivenes, akkompagnert av 17-trikkens småknirk.

Masterstudenten mener han har en morgenrute som ligner litt på ham selv: «stor, behagelig og ganske treig». Det at han kan slå følge med kjæresten, hjelper også på.

Bergenser tror Oslo-folk glemmer hvor bra kollektivtilbudet egentlig er. Hvem bryr

seg vel om noen små forsinkelser, når man kan seile miljøvennlig gjennom byen mens man kikker på verden?

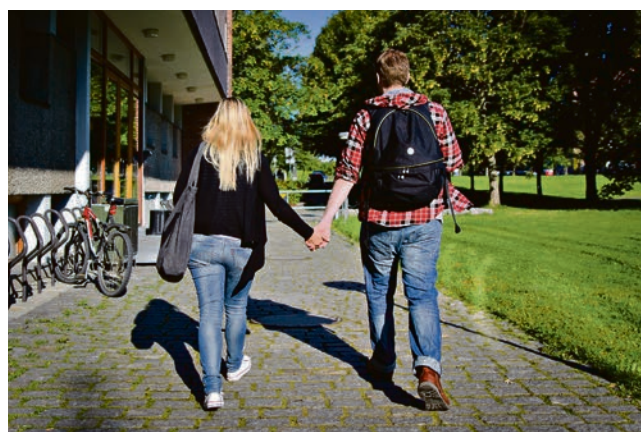
– Jeg liker å se på folk. En ting som er veldig tydelig er hvordan Oslo er en delt by. Forskjellene mellom øst og vest synes veldig godt på folkene som går av og på trikken.

Vel framme i vest kysser Skivenes og kjæresten farvel. Han har fast lesesalplass på Forskningsparken, men er ikke misunnelig på dem som bor i nærheten.

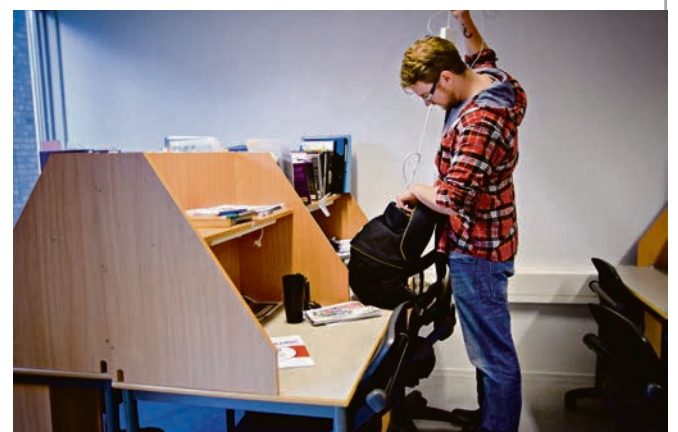
– Egentlig er jeg glad jeg ikke bor på Blindern Studenthjem. Da får du ingen overgangsfase på vei til studiene.

Helge Skivenes (25)

- Trikkependler
- Bor ved Lakkegata skole
- Studerer medievitenskap på Universitetet i Oslo

PENDLEPAR: Skivenes slår følge med kjæresten et stykke før de skiller lag.

OCCUPY BLINDERN: Når man er førstemann på lesesalen, gjelder det å breie seg.

PENDELTID: Hvem sier at studentene ikke kommer seg opp om morran?

LUFTETUR: Kan være lurt for både fribente og tobente før studiedagen.

KRYSSSE FINGRE: Hvis man har uflaks har toget kun ett togsett, og da kan det bli stappfullt.

FØRSTEMANN: Vel ute av Nationaltheatret stasjon begynner konkurransen om å komme først i mål (les: Høgskolen).

MEDBRAKT: Først når Olberg er framme på Høgskolen og setter seg til å jobbe, er det tid for frokost.

– Den mentale starten på dagen får jeg på toget. Ikke at jeg er noen bonde, men jeg liker å sitte og se på hvordan kornet utvikler seg, tenke «blir det en bra innhøsting?»

«Jeg og ruta mi hadde et turbulent forhold til å begynne med.»

Steinar Olberg kikker ut på landskapet han har sett suse forbi to ganger

hver dag i fire år nå. Morens Alzheimer har gjort det uaktuelt å flytte fra henne og Kløfta, til Oslo

der han tar master ved høgskolen.

– Jeg og ruta mi hadde et turbulent forhold til å begynne med, sier Olberg.

Nå har han begynt å lene seg tilbake den halvtimen togturen varer. Sjekke nyheter og epost på Ipaden. Myse ut på jordene som endrer seg med årstidene. På strekningens mer urbane finale har han sett Barcode reise seg. Olberg forteller at erfarne reisende ikke gjør det. Reiser seg, altså.

– De som ikke er vant med togreiser vil helst sitte alene, og står heller. Sånn var det for meg også, men når jeg hadde reist mange nok ganger var jeg lei av å stå. Man kommer over den intimgrensa.

Fremme på Nationaltheatret stasjon strømmer

Steinar Olberg (24)

- Togpendler
- Bor på Kløfta
- Studerer drama og teaterkommunikasjon på Høgskolen i Oslo og Akershus

de ut, pendlerne. En stille folkemasse beveger seg mot Høgskolen i morgenlyset. Steinar ser dem hver dag, vet akkurat hvem som skal til skolen hans. Han vet ikke om de andre tenker som ham:

– For meg er det nesten som en konkurranse å finne den mest effektive ruta. Komme fram først.

JEG ER HAVREN: Eller i hvert fall en som liker å følge med på kornåkrene gjennom årstidene.

IØRSKA: En samlet pendletropp marsjerer sakte men sikkert inn på båten fra Nesoddtangen til Aker Brygge.

Kristian Vikene (28)

- Båtpendler
- Bor på Nesodden
- Studerer experience & event design på Westerdals

IKKE SKIVEBOM: Kristian Vikene prioriterer søvn over frokost, og rasker heller med seg noen skiver og en pakke leverpostei på skolen.

Kristian Vikene er på dypt vann to ganger hver eneste hverdag.

Fra senga i barndomshjemmet på Nesodden til pulten på Westerdals er det en times reise hver vei, til lands og til vanns. Men på Nesoddfergen er Vikene mer opptatt av væsken i kaffekoppen enn de flere hundre meterne med væske han har under føttene. Kaffe er redningen i tidlige morgenstunder som denne.

– De i kaféen kjenner meg, så noen ganger kan jeg få en kaffe og betale seinere. Når jeg har fått penger fra Lånekassa.

Vikenes slurper kaffe og titter på menneskene rundt seg. Sårbare morgentryner tett i tett, med motorduren som soundtrack.

– Det er herlig å sitte her med kaffen når sola skinner inn vinduet. Noen ganger er det sånn at du ikke vil komme fram til Aker Brygge, at du godt kunne ha sittet en time til, sier han.

«Det er herlig å sitte her med kaffen når sola skinner inn vinduet.»

De med mindre ro i sjelen har allerede stilt seg opp ved utgangen.

– Det er helt motsatt på vei hjem, da går det alltid for sakte.

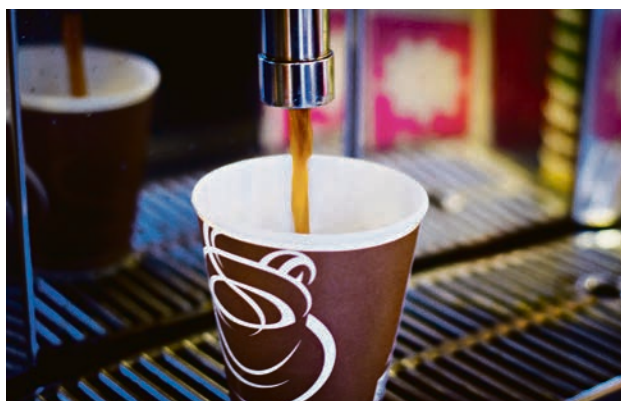
Fergen klapper til kai.

– Da begynner dagen, sukker Vikene og følger køen ut, vekk fra stillheten på båten, mot den humpete og bråkete bussturen som skal ta ham til en ny skoledag.

magasin@universitas.no

KONSE: På ti minutter kommer Vikene seg fra senga og ut døra, med trøtt lisseknytting som en av mellomstasjonene.

KRITEKAFFE: Vikene er blitt et så kjent fjes på ferga at han får utsette betalinga til neste Lånekasse-lønn.

AKER BRYGGE: Ja, vi elsker reiseveien.

PASSE KLASSE

BOKHYLLA

tekst: **Axel Geard Nygaard**
foto: **Hans Dalane-Hval**

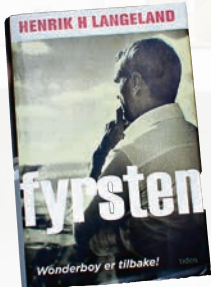
Strangling-sex og nyreligiøst skvalder vies like mye oppmerksomhet som stortingsvalg og klassereiser i Bjørnar Moxnes' bokhylle.

Bjørnar Moxnes

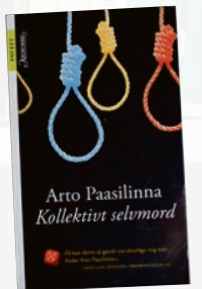
- Partileder i Rødt
- Rødts førstekandidat i Oslo
- Har studert samfunnsøkonomi og sosiologi
- Født 19. desember 1981
- Omdiskutert villabeoer

Henrik H. Langeland: Fyrsten (2013)

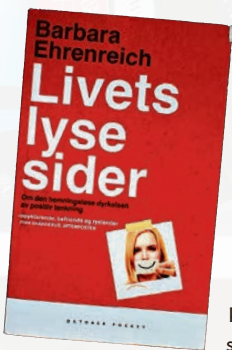
Jeg tror denne er blitt lest av politikere og politiske rådgivere i hele vår og sommer. Den handler om sjefen i et up-and-coming PR-byrå, som får i oppdrag å vinne stortingsvalgekampen 2013 for Høyre. Så er det en reise gjennom denne ytterst skitne valgkampen, som blant annet kretser innom strangling-sex, skitne triks, unna-månvrer, drittpakker og alt det som hører hjemme i politikken. Langeland trekker det naturligvis litt langt, det er jo en roman, men noe treffer ganske bra når man ser på valgkampen i år. PR-byråenes innflytelse og betydning for valgkampen treffer han veldig bra på. Hvor mye sånn strangling-sex som foregår, det veit jeg dessverre ikke så mye om.

Arto Paasilinna Kollektivt selvmord (2007)

Det er den morsomste boka jeg har lest, en bok du ler høyt av når du leser den på trikken. Det er en farse som handler om en gjeng finner som planlegger å begå kollektivt selvmord. Gjennom planleggingen av det oppdager de gledene ved livet. Det er ganske godt gjort å skrive en så morsom bok med en sånn tittel og et sånt tema. Da har man et komisk talent, uppenbarligen.

Barbara Ehrenreich Livets lyse sider (2010)

I denne boka skildrer Ehrenreich hva som skjedde da hun fikk kreft, og hvordan den enormt sterke selvhjelpsindustrien kasta seg over henne. Kort fortalt handler selvhjelpstanken om at hvis man bare tenker positivt vil du fort bli frisk igjen. Det er noe nyreligiøst skvalder. I bunn og grunn forteller det deg at hvis du mislykkes i kampen mot kreften så har du selv skylda for det. Du har ikke tenkt positivt nok. Dessverre har det en enorm gjennomslagskraft fordi folk oppfatter det som et håp i en ellers tung situasjon. Framfor å gå sammen for en bedre kreftbehandling sitter folk på vekkelsesmøter og lærer å «tro på seg selv». Jeg synes det er veldig interessant, fordi det på mange måter er det omvendte av det typiske norske: den felles politiske handlingen for å bedre vilkårene og få endra på ting. Det kan jo skyldes at USA ikke lenger har noen sterke folkebevegelser som kan gi en politisk retning på misnøye, for å få til endringer.

Karl Ove Knausgård Min kamp 1 (2009)

Knausgård skriver vanvittig godt, synes jeg. Det som var helt nytt, var den nådeløse ærligheten som han beskriver livet sitt med. Ingen filtre, det synes jeg er utrolig kult. Det som var mest skremmende med boka, før jeg fikk barn selv, var beskrivelsen av at det var et helvetes, bankende pes og ork å ha barn, og at det sto i veien for å få realisert det han aller helst vil. Småbarnslivet virka veldig utværende, men jeg har oppdaga at det ikke er så ille som i Knausgårds romaner, heldigvis. Å få barn har ikke stått i veien for min selvrealisering, tvert i mot: Jeg tror ikke man har levd ordentlig før man får barn.

Gert Nygårdshaug Mengele zoo (1989)

Jeg leste denne for første gang da jeg var femten år eller noe sånt. Den gjorde et dypt inntrykk. Boka handler om regnskogen, og kampen for å overleve der, og ikke minst kampen mot rasinga av regnskogen. Det er noe som jeg tror ganske mange synes er gripende, kampen for å bevare de siste lungene på jorda. Jeg tror nok noe av engasjementet mitt i miljøpolitikken ble vekka der. Det er alltid aktuelt. Seinst nå har vi hatt debatten om Yasuni-regnskogen, om vi skal bevare regnskogen og la olja bli liggende.

Åsa Linderborg Meg eier ingen (2008)

Boka er en veldig fin far-datterskildring fra Linderborgs egen oppvekst med en far som er alkoholiker og industriarbeider. Det er også en ganske bra skildring av klassetilhørighet. Hun vokser opp som arbeiderdatter og blir etter hvert kulturredaktør i Aftenbladet. En ganske bratt klassereise, som har mange fine sider, men også noen savn. Hun føler at hun både forlater og svikter farens klassebakgrunn, og at noe går tapt på veien fra oppveksten til Stockholms kulturelite. Det er en veldig god skildring av klasseskiller, skillet mellom åndsarbeid og håndsarbeid. Selv er jeg jo ikke en industriarbeider, men begge mine foreldre har jobba i manuelle yrker. Pappa som transportarbeider på Oslo havn, og mamma som hjelpepleier innen eldreomsorgen. Så det er noe som er gjenkjennelig.

Å gjøre politikken privat undergraver dens vesen.

BAK IGJENTRUKNE GARDINER

ESSAY

tekst: Anders Sundstøl Bjørkheim foto: Line Søndergaard

«Sorry, det er hemmelig valg i Norge».

Du har sikkert hørt det før, når du spør hva folk har tenkt til å stemme. Kanskje fra en person som gjerne legger ut bilder av middagen sin på Face, eller et bilde av den nye jakka til den nye babyen. Da jeg ringte valgforsker Bernt Aardal for å få en forklaring på dette hemmeligholdet, var en av forklaringene at vi tradisjonelt anser stemmen for å være del av vår private sfære, «den andre ikke har noe med».

Med en gang framstår Aardals forklaring naturlig – retten til hemmelig stemme er veletablert. Det private er jo hemmelig. Men så spør det om vi ikke lett bruker én ting for å legitimere noe annet. Det er ikke noen automatisk kobling mellom en rettighet som beskytter informasjon fra misbruk av en

statsmakt, og den private sfære som sådan. Hvis politikk handler om hvordan vi innretter samfunnet vårt, hvordan vi fordeler knappe ressurser, hvordan vi organiserer og legitimerer betydelige maktstrukturer, så er vel det alt annet enn privat?

Hvis vi i dag holder meningene våre for oss selv, uten at det er noen reell fare for at de misbrukes, er det symptomatisk for en endring i vår generelle forståelse av det politiske. En forståelse der dette politiske i økende grad fortynnes til en registrering av private data (stemmer som reflekterer individuelle preferanser), i stedet for å være noe grunnleggende sosialt. Slik blir det politiske en sfære på utsiden som mottar input fra samfunnet, heller enn en essensiell og integrert del av det, som kontinuerlig produserer våre identiteter, verdier og preferanser.

Derfor er det også noe bittersøtt ved den endimensjonale vektleggingen av å bruke stemmeretten. Riksavisene viet ganske nylig forsidene til en offensiv for at vi unge skal stemme – en hype som er blitt så stor at Seven Eleven utnytter den til å selge kaffe. Når kaffekampanjen oppfordrer til å bruke stemmeretten så du kan «dreie politikken i landet i din retning», så kommuniserer det nettopp at politikk er noe privat og individuelt. Jeg kan klikke meg gjennom NRKs «valgomat» for å finne ut hvilket parti som kler meg selv best,

ta meg en stemme-kaffe på kiosken, og så poppe innom stemmebrakka på St. Hanshaugen på vei til studiene og legitimere demokratiet med maksimal effektivitet. Kanskje er jeg reaksjonær, men det er noe som skurrer litt ved denne uttynningen og privatiseringen av det politiske.

Ordninger som «valgmaten» er kanskje søte og morsomme og ikke så mye å bry seg om. Med de harmoniserer like fullt med en tynn forståelse av det politiske, som lite annet enn en oppsamling av befolkningens pre-definerte preferanser, der helheten er lite annet enn summen av enkeltdelene. En utilitaristisk forståelse som reflekteres i ortodoks økonomisk teori. Skal vi tro forfatter og forsker Rune Slagstad, ser vi en økende markedsorienterte

Kine Nossen

– Jeg vil ikke si hvem jeg skal stemme på, det er hemmelig valg. Det er en prinsipp sak.

Robert Solli

– Jeg stemmer på Venstre på grunn av miljø saken og på grunn av utdannings politikken deres.

ILLUSTRASJONSFOTO: HANS DALANE-HVAL

ring i politikken og det politiske språket. I samtale med Universitas understreker han at det er et svært viktig element ved politikken at man får være med å bestemme selv, men at politikken også er noe mer enn dette: vel så viktig er *transformasjonen* av preferanser.

Det er selvfølgelig ingenting rart ved at folks partivalg ikke vises på storskjerm i Oslo spektrum, eller ved at man ikke får være med tilfeldige folk inn i stemmeavlukket. Retten til fri og anonym stemme er en sentral institusjon i demokratiet vårt. Men samtidig bør vi huske at en slik rettighet – som så mange andre – vokste fram som produkt av omfattende kollektive kamper. Den dukket ikke opp som resultat av privat og selvinteressert plukking av tilbudte politiske alternativer.

Slike omfattende kamper har ført til at statlig autoritet må legitimeres i befolkningen, ikke i for eksempel gudegitte egenskaper eller arv. Dermed er det også du og jeg som legger grunnlaget for hvordan du og jeg skal disiplineres. Det er såpass alvorlige maktstrukturer vi kollektivt skaper og gjenskaper i demokratiet, at vi bør kunne holdes til ansvar for de politiske holdningene vi inntar. Å unnlate å si hva man mener ved å henviser til en institusjonalisert rettighet (som historisk er tiltenkt noe helt annet), trekker i motsatt retning av et slikt ansvar.

Selvfølgelig kan det være ubehagelig å snakke om politiske preferanser. Iblant merker jeg det selv, når folk spør, denne frykten for at en slags harmoni skal bli ødelagt ved at det plutselig blir gjort eksplisitt at vi er uenige. Men det handler i stor grad om skillet mellom vår private og offent-

Pål Norengen

– Jeg stemmer på et borgerlig parti. Jeg vil ikke si akkurat hvilket, jeg er tilhenger av ordningen med hemmelig valg.

lige identitet, en kløft som bare blir større av at vi anser holdningene våre som private. Vi bør heller avmystifisere det å snakke om politikk og ikke være så opptatt av konsensus.

Skal vi tro den politiske teoretikeren Chantal Mouffe, handler det politiske om alt annet enn konsensus. Det tilhører ikke én isolerbar sfære i samfunnet, men er ifølge Mouffe noe som til syvende og sist definerer vår eksistens som sosiale vesener – det evige skillet mellom et Oss og et Dem, som ikke bør bli forsøkt visket ut, men som bør gis konstruktiv utløp for gjennom det politiske. Der den Andre er en legitim motstander og ikke en fiende som skal ødelegges. Ifølge Mouffe har det liberale demokratiet i dag institusjonene, men det må sikre at «borgeren» er en politisk identitet som kan skapes – sosialt – og ikke kun en juridisk status. Da vil også individuell frihet forstås som noe som må skapes kollektivt, heller enn som fraværet av flest mulig bånd til staten og samfunnet.

Poenget er ikke at alle skal pålegges å «være interessert i politikk», i betydningen å kjenne prinsippprogrammet til SV og vite hvem som er statssekretær i Fiskeri- og kystdepartementet. Men folks interesse for det politiske – i bred forstand, som en sosial form – er ikke fastlåst og upåvirkelig. Dette handler om troen på at det er noe iboende positivt i at mennesker involveres i politisk omgang som føles betydningsfull, om at «mer demokrati» er et gode, for eksempel i form av økt lokaldemokrati – eller at ansatte deltar i utvelgelsen av ledelsen i bedriften de er ansatt i.

Fra et slikt perspektiv er det altså grunn til å sette spørsmålsteget ved hvordan selve bruken av stemmeretten får så mye oppmerksomhet i dag – som om en masse stemmer løser noe substansielt uavhengig av hvor meningsfylt folk finner det, som journalist Frank Rossavik nylig poengterte. Spesielt når stemmegivingen fasiliteres så mye at man kan få gjort den på vei til jobben. Og kanskje på internett, hvis nåværende prøveprosjekt blir utvidet. En så effektiv dataregistrering som mulig. For ikke å snakke om ønsket om fullskala politisk reklame: En kommunisering av tilbudte politikkpakker som appellerer til forbrukermentaliteten.

Rødt-leder Bjørnar Moxnes har rett i at folkets mobilisering krever at det står noe på spill, og at det er klare – og reelle – politiske alternativer der ute, slik han skrev i Universitas for to uker siden. Men slike alternativer dukker ikke opp på samme måte som en ny type ekstra fylldig Jarlsberg-ost dukker opp i hyllene. De må staves ut gjennom kontinuerlig verdikonflikt og samtale. Å snakke mer åpent sammen om politikk, å tørre å la meninger møtes, er et av mange små steg som kan motvirke en økende «privatisering» av politikken. Vi er selvsagt ikke i noen håpløs situasjon i Norge, men det er all grunn til å reflektere over utviklingen.

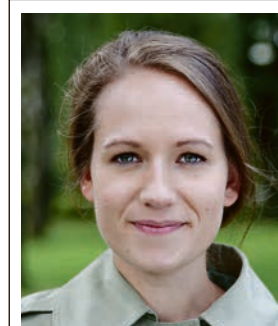
Det er blitt noe nesten klisjéaktig ved å se tilbake til antikkens Hellas når man diskuterer demokratiet, men la meg gjøre det allikevel: Grekerne hadde nemlig et ord for den private personen, den som ikke deltok i den offentlige meningsbrytingen i *polis*, bystaten.

Det ordet var idiot.

magasin@universitas.no

Sarah Kippernes

– Jeg har ikke helt bestemt meg for hvem jeg skal stemme på ennå. Jeg vil ta noen flere valgomater først. Men jeg tror kanskje det blir Høyre.

Thea Joramo Lysne

– Det er hemmelig valg, men jeg har stemt på et parti som ligger godt på venstresiden. Å ikke si akkurat hvem jeg stemmer på er et prinsipp. Jeg vil ikke forbindes for evig tid med det partiet jeg stemte på da jeg var 22.

debattredaktør: **Thea Storey Elnan**
debatt@universitas.no 479 64 336Frist: **søndag klokka 17**

Legg ved portrettfoto. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

IDÉ OG DEBATT

NETTDEBATT

Si din mening på universitas.no

Stakkars Lekve

« Resonnementet er så svakt at det kanskje er like greit at du ikke jobber i et kunnskapsdepartement lenger, herr Lekve.

Ironisk nok er det nettopp slik stakkarslig argumentasjon som har utradert SV sin troverdighet på «skole» og gjør at jeg og andre tidligere SV-velgere ønsker dere under sperregrensa og ut av Stortinget

NTNU-alumnus

Dette selvskyttet med «vi bygger såååå mange studentboliger hvert år nå for tiden, dere bør bøye dere i støvet av takknemlighet» er fullstendig verdiløst politikerpjatt

UiO-student

Når man hevder at utviklingen er nøytral i forhold til prisutviklingen, så tar ikke Lekve inn i beregningen at studenter bruker en forholdsvis større andel av sine penger på bolig enn resten av landet

Tommy B

I sum så kommer studenter verre ut, hvertfall når en tar med at Regjeringen effektivt har stengt mange studenter utenfor eie-markedet med å innføre enda strengere egenkapitalkrav

Vegard Elde Vefring

Hentet fra debatten til Kyrre Lekves kronikk «Hvor stakkars er det på studentene?»

« Ironisk nok er det nettopp slik stakkarslig argumentasjon som har utradert SV sin troverdighet på 'skole' og gjør at jeg og andre tidligere SV-velgere ønsker dere under sperregrensa og ut av Stortinget. »

NTNU-alumnus

TWITTER

studentnyheter på 140 tegn

@bufflaten Så meg i speilet og trodde jeg så Gollum stirre tilbake på meg.

01.aug

@scandersen @audunlysbakken Hva er de viktigste studentsakene for deg? #politiskuke

01.aug

Hm, dette ville ikke Lysbakken svare på...

@audunlysbakken @TrondAugust Nei. Jeg betalte for den beste kaffen. Så ofte som jeg er på Flesland er det helt nødvendig :)

01.aug

...men dette, derimot

@HadiaTajik Pass deg for nynorsken :-)

01.aug

Takk, det samme...

@SchwiTwiT For hver innvandrør som kommer til Norge kaster vi en FrPer ut av landet med første fly til Torreveija. Bærekraft tror jeg det kalles.

01.aug

#StemSchwitters

@GabrielleLG Hva ville du sagt til en 202-åring? «Hei UiO – du er 202 – fortsatt like go', men husk at yolo!» er det jeg har hittil. #skrivesperre

01.aug

Nok en SP-leder som kan å uttrykke seg

Studentmakt

Tone Vesterhus, leder av Velferdstinget i Oslo og Akershus

Et pennestrøk unna

Studentsamskipnadene har siden slutten av 30-tallet tilbudt studentene billigere bolig, mat og mye mer. Siden unnfangelsen har de vært studentstyrte, ganske enkelt fordi studentene selv vet hva studentene trenger. Det har gitt Norge studentvelferd i verdensklasse.

Så kom syndefallet. En samskipnad ble vanstyrt og sto på randen til konkurs. For ikke å bli syndebukk, ville regjeringen endre loven raskt for å hindre flere feiltrinn. I kampens hete ble det foreslått mange gode tiltak, og ett eksepjonelt dårlig: å fjerne studentstyringen i saker av «særlig stor betydning» ved å innføre krav til to tredels flertall i styret, hvor studentene har halvparten av representantene.

Høylytte protester fulgte fra studentene, samskipnadene, organisasjonslivet, opposisjonen – kort sagt alle bortsett fra regjeringen selv. Ingen forsto hvorfor studentene skulle fratas makten over det de selv hadde bygd opp og styrt i over 70 år. Det hadde heller ikke noe med den nevnte samskipnaden å gjøre. Da det gikk galt var alle vedtak fattet med støtte fra både ansatte, eksterne og studenter.

Stortingsdebatten var tragikomisk. Regjeringen evnet ikke å svare på hvorfor de ville reparere noe som ikke var ødelagt. I siste sekund ble det gjort små endringer i forslaget, men det var for lite, for sent. 70 år med studentstyrt velferd var ofret på symbolpolitikens alter. I dag merkes liten forskjell. Det advarte vi også om. Samskipnadene er konsensusstyrte organer. Å fjerne studentstyringen var medisin mot en sykdom som ikke fantes. Alt vi står igjen med er den bitre ettersmaken av mistillit.

Det var tilsynelatende lettvisst å flytte bautaen som har stått støtt så lenge. Da bør det være like lett å sette den tilbake igjen. Når Stortinget åpner 9. september bør politikerne vise tillit til studentene, og reversere mistillitsforslaget med et pennestrøk. Det har vi vist oss verdige til etter 70 år.

OL 2022

Mats A. Kirkebirkeland, politisk leder i Den Konservative Studentforening

Osloeliten sitt OL

I tillegg til selve Stortingsvalget i år, skal også innbyggerne i Oslo ha en folkeavstemning om Oslo skal søke om å få være vertskapsby for OL i 2022. OL-kampanjen har blitt løftet frem av både den politiske (både venstre og høyresiden), kulturelle (Norges Idrettsforbund og mediene) og økonomiske eliten i hovedstaden (Christian Ringnes og Petter Stordalen). Selv om folkeavstemningen er rådgivende, er det allikevel et paradoks at det er befolkningen i Oslo som får gi «råd», mens resten av landet må garantere for regningen. Etter at meningsmålingene i det siste har vist et negativt flertall, har OL-tilhengerne vært ute og argumentert med at Oslo ikke kan takke nei til denne «gavepakken» fra staten. Man kan jo begynne å lure på hva folk i resten av landet tenker om denne gaven som Oslo skal få?

OL i Oslo har et planlagt budsjett på 34 milliarder kroner, hvor cirka 22 milliarder er offentlige kostnader. OL-tilhengerne mener at

dette er velbrukte penger som i tillegg til selve festen også skal gå til å oppgradere infrastruktur, bygge nye bydeler og gi et positivt løft for et av Oslo sitt «problem-områder» (Groruddalen). Er den politiske viljen blitt så svak at man må ha et OL som unnskyldning for å gjennomføre helt nødvendige og positive tiltak?

Statistikk fra de seneste olympiske leker viser at den samfunnsøkonomiske gevinsten i beste fall er null og i verste fall har bidratt til å føre et land konkurs (Athen 2004). Den største årsaken til at OL gir et negativt resultat er at budsjettene sprekker. Da bør vi minne tilhengerne på hvordan rehabiliteringen av Holmenkollbakken til Oslo VM i 2011 endte. Med et budsjett på 100 millioner, endte man som kjent opp med en kostnad på hele to milliarder.

Selv om Norge er et rikt land, betyr ikke det at vi har en stor økonomi. Kostnaden for et OL blir betydelig større per innbygger for oss enn for land som USA, Kina, Russland og Storbritannia. Etter mange tiår med oljefest i dette landet, bør vi si nei til et OL-nachspiel i 2022. Etter festen kommer som kjent bakrusen. I 2022 bør vi heller ha fokus på den kommende eldrebølgen og sikre en bærekraftig velferdsstat, enn på en fest som varer i cirka to uker.

Anstendig arbeidsliv også i fremtiden

Arbeidsmiljø

Vegard G. Wennesland, stortingskandidat for Oslo Ap

Kjære student, hvordan mener du fremtidens arbeidsliv skal være? Som i dag, eller skal arbeidsgiver få større makt over deg som arbeidstaker? Det pågår for tiden en debatt mellom Høyre og Arbeiderpartiet om fremtidens arbeidslivsbestemmelser. Det handler om hvorvidt hovedreglene i regelverket skal være som i dag, eller om arbeidsgiver skal få større rom for å pålegge folk mer søndagsarbeid og lengre arbeidsdager. Høyre kaller det fleksibilitet. Jeg kaller forslaget et tilbakeblik for arbeidstakere. Høyre vil gi mer makt til arbeidsgiver. Vi i Arbeiderpartiet er uenige.

Dagens arbeidsmiljølov gir en rekke muligheter for unntak slik at arbeidstiden kan tilpasses bedrifters og arbeidstakernes behov. Men loven er streng dersom arbeidsgiver på egenhånd vil pålegge deg som er ansatt kortere hvile og lengre

arbeidstid. Det er det gode grunner til. Reglene skal beskytte arbeidstakerne, og bidra til en god balanse mellom arbeid og fritid. Reglene skal også ivareta hensynet til den ansattes familieliv og ikke minst helse, miljø og sikkerhet på arbeidsplassen. Ikke bare i dag og i morgen, men gjennom et helt arbeidsliv. Dagens regelverk gir gode muligheter for ulike typer arbeidsutfordringer og tilpasninger til lokale behov. Det sentrale er at jo mer omfattende dispensasjonene er, jo strengere er kravene for sentral godkjenning.

Jeg er redd maktbalansen mellom arbeidsgiveren og den ansatte forskyves dersom Erna får bestemme. Ansatte trenger trygghet på arbeidsplassen, og jeg vil på Stortinget for å sikre nettopp det. Arbeiderpartiet skal legge til rette for at de som vil jobbe mer får lov til det. Jeg vil fortsette arbeidet mot sosial dumping. Og jeg skal fortsette arbeidet for et mer likestilt arbeidsliv. Med Arbeiderpartiet i regjering sikrer vi at også dagens studenter får et anstendig arbeidsliv.

ILLUSTRASJON: ØVIND HOVLAND

Nuddelromantikk på sitt verste

Økonomi
Ola Magnusson Rydje

I forrige ukes Universitas legger tidligere statssekretær i Kunnskapsdepartementet, Kyrre Lekve, mye av ansvaret for at studenter har dårlig økonomi over på studentene selv. Det er et arrogant hyl fra hornet på veggen fra en som selv har sittet med makten til å innfri løfter og bedre situasjonen.

Kyrre Lekve provoserer når han kritiserer studenter for å krisemaksimere den økonomiske situasjonen vi er i når det vi bruker av tall og fakta er hentet fra Regjeringens egen «Levekårsundersøkelse for studenter» fra 2012.

På bestilling fra Lekves eget departement har Statistisk sentralbyrå (SSB) kommet frem til at den økonomiske situasjonen for studenter er langt unna det som bør være akseptabelt for hvilken som helst samfunnsgruppe, og at (så godt som) ingen har mulighet til å studere på heltid.

Når studenter relativt sett ikke har hatt mindre penger til å dekke basisbehov som mat og husrom på 38 – trettiåtte – år, er det rimelig arrogant å hevde at vi krisemaksimerer. Det er forståelig nok ubehagelig for Lekve at de ikke maktet å levere på løftet fra Soria Moria II om at «alle skal ha mulighet til å studere på heltid», men å legge skylden på studenter er en ansvarsfraskrivelse jeg ikke synes hører hjemme hos verken nåværende eller tidligere makthavere. Videre er det helt uforståelig at han mener at virkelighetsbeskrivelsen til SSB og studenter «fører til svekket

troverdighet i det lange løp». Det at studentbevegelsen minner Lekve på at situasjonen ikke er akseptabel bør føre til dårlig samvittighet for brutte løfter, fremfor å stemple troverdigheten vår som svekket fordi vi står opp for saken vår.

Heldigvis har pipa fått en langt mer sympatisk klang med Kristin Halvorsen ved roret. Statsråden er, i motsetning til Lekve, ærlig på at de ikke leverte på løftene om studiestøtten og at studenters økonomiske situasjon ikke er bra. Både hun og Lekve påpeker at de har prioritert studentboliger for å bedre situasjonen, men Kunnskapsministeren anerkjenner i det minste at det er Regjeringen som er ansvarlig for bortprioriteringen – ikke studentenes rettmessige klagekor.

Lemfeldige Lekve

Økonomi
Eirik Omvik, journalist i Universitas

Tidligere statssekretær i Kunnskapsdepartementet, Kyrre Lekve, reagerte i forrige ukes Universitas på det han mener er undertegnede «krisemaksimering» av studentenes økonomiske situasjon. I nyhetskommentaren han refererer til, hevder jeg at studentene stadig får det trangere, både med hensyn til økonomien og mangelen på sted å bo.

Det er ikke synd på studenter i Norge, slik Lekve later til å tro at jeg mener. Men det er økonomisk krevende. For i tillegg til at mange ikke finner et sted å bo, fører et presset boligmarked også til høye leiepriser.

Lekve har helt rett i at studiestøtten har blitt prisjustert årene de rødgrønne har sittet med makten. Spørsmålet om studenter har like mye å rutte med for hvert år, kan imidlertid besvares på flere måter enn Lekves lemfeldige vis. For selv om støtten er justert etter gjennomsnittlig prisvekst, fører et presset boligmarked til høye leiepriser, som igjen gjør at studenter får mindre å rutte med.

La oss se på SSBs levekårsundersøkelse for studenter i 2010. Justert for prisøkningen oppgir studentene at de betaler 7800 kroner mer i leie i året enn i 2005. Og siden leie utgjør den største utgiftsposten til studentene – 74 prosent av studiestøtten – og støtten fra Låneplassen ikke holder tritt med boligprisene, sier det seg selv at studentene får mindre å rutte med.

I tillegg oppga fire av ti studenter i 2010 at de har fått hjelp fra familien til å dekke løpende utgifter. Det er en økning fra 2005, og burde ikke falle i god jord hos en SV-er som ønsker at unge kan ta høyere utdanning uavhengig av egen eller foreldres økonomi.

Det er ikke bare på grunn av høye leieutgifter at Låneplassens støtte gir studenter mindre å rutte med enn før. En ting er den absolutte kjøpekraften, en annen er den relative. Ifølge Dine Penger er studentenes kjøpekraft i forhold til resten av samfunnet den laveste på 38 år. Selv ikke Lekve kan bestride at studentenes økonomi forverres for hvert år sammenlignet med den øvrige befolkningen. Som botemiddel bør studiestøtten bindes til folketrygdens grunnbeløp, slik at studiestøtten i større grad kan følge lønnsutviklingen i samfunnet for øvrig. Slik vil man også kunne demme opp for de økende leieprisene.

Universitas: 28. august 2013

Lekve påpeker at NSO har «innrømmet» at det er færre studenter i boligkø i år enn i fjor. Det er gladelige nyheter, og jeg trekker tilbake påstanden om at krisen øker for hvert år. Men det er fortsatt 14 000 studenter i kø. Og når studenter i Nordland innlosjeres i sovesalplasser i gamle klasserom, er ordet «boligkrise» ikke krisemaksimering. Det er snarere en rettferdiggjort beskrivelse som bør motivere til ytterligere innsats for Norges studenter.

OPPROP FOR

BÅRD VEGAR SOLHJELL

En av landets mest spennende politikere står i fare for å forsvinne fra Stortinget. Noen få stemmer kan avgjøre om SVs Bård Vegar Solhjell kommer på Stortinget fra Akershus eller ikke.

Åtte år med rødgrønn regjering har vært bra for Norge. Vi er bekymret for utviklingen under en eventuell ny regjering dominert av Høyre og FRP.

Uansett resultat av valget blir det viktig å sikre at radikale politikere med erfaring og gjennomføringsevne får plass i et nytt storting. Bård Vegar Solhjell har som representant for Akershus og som statsråd vist seg som en troverdig og kunnskapssøkende politiker.

Hans innsats for kollektivtrafikk, miljøvern og utdanning er sterk. Hans evne til å tenke nytt og til å reise prinsipielle debatter er viktig for utviklingen av en ny kunnskapsbasert, radikal politikk.

Vi har vårt ståsted i kunnskaps- og kultur-Norge. Vi oppfordrer alle Akershusvelgere til å gi sin stemme til Bård Vegar Solhjell i kommende stortingsvalg.

- **Brit Bildøen**, Forfatter.
- **Helen Bjørnøy**, Generalsekretær.
- **Øivind Bratberg**, Postdoktor, Universitetet i Oslo.
- **Nils Butenschøn**, Professor, Universitetet i Oslo.
- **Karin Dokken**, Førsteamanuensis, Universitetet i Oslo.
- **Kjartan Fløgstad**, Forfatter.
- **Bernt Hagtvet**, Professor, Universitetet i Oslo.
- **Ottar Hellevik**, Professor, Universitetet i Oslo.
- **Christian Hintze Holm**, Historiker.
- **Erling Dokk Holm**, Dekan, Markedshøyskolen.
- **Cathrine Holst**, Forsker og redaktør.
- **Anne Horn**, Redaktør.
- **Roy Jacobsen**, Forfatter.
- **Geir Johnson**, Komponist.
- **Johannes Joner**, Skuespiller.
- **Dag Larsen**, Forfatter.
- **Paul Leer-Salvesen**, Professor, Universitetet i Agder.
- **Trygve G. Nordby**, Rådgiver.
- **Arne Nævra**, Naturfilmprodusent.
- **Audgunn Oltedal**, Førstelektor, Høgskolen i Oslo og Akershus.
- **Willy Pedersen**, Professor, Universitetet i Oslo.
- **Agnes Ravatn**, Forfatter.
- **Hans Ole Rian**, Forbundsleder i Musikernes fellesorganisasjon.
- **Arne Ruste**, Forfatter.
- **Margaret Skjelbred**, Forfatter.
- **Arnhold Skre**, Forfatter.
- **Thorvald Steen**, Forfatter.
- **Håvard Steinsholt**, Førsteamanuensis, Universitetet for miljø- og biovitenskap.
- **Nora Sveaass**, Førsteamanuensis, Universitetet i Oslo.
- **Thor Sørheim**, Forfatter.
- **Bent Sofus Tranøy**, Professor, Høgskolen i Hedmark og Markedshøyskolen.
- **Johan Tønnesson**, Professor, Universitetet i Oslo.
- **Stein Tønnesson**, Fredsforsker.
- **Pål Olav Vedeld**, Professor, Universitetet for miljø- og biovitenskap.
- **Hanne Ørstavik**, Forfatter.
- **Solveig Østrem**, Førsteamanuensis, Høgskolen i Vestfold.

STEMSOLHJELL.NO

De okkk

Valgstemming: Slik så det ut når Studentersamfundet avholdte møter i 1968, her i gymsalen på Blindern. Professor ved HiOA, Steinar Stjernø, helt til venstre. Ragnvald Kalleberg i skinnjakke helt til høyre. Fremtil 1970-tallet var DNS Norges viktigste talerstol. Aftenposten og Dagbladet skrev referater fra møtene og ordføreren kunne dukke opp. Foto: Svein Sjøberg

I dag kjøres storkampanjer for å få unge til å bry seg om valget. For 45 år siden var engasjement det siste som manglet.

Studentoppør

tekst Christoffer Gundersen
foto Line Søndergaard

Studentene på Filosofisk institutt har okkupert hele niende etasje på Det historisk-filosofiske fakultet på Blindern. Okkupantene aksjonerer for å få fri ei uke – de vil ha tid til diskusjoner. Det er januar 1969. Drøyt ett år tidligere, våren 1968, slår studenter i Paris seg sammen i en generalstreik som etter hvert utvikler seg til gatekamper. Heftige basketak med politiet oppstår. I Berlin og på Berkeley skjer det lignende opptøyer.

I ettertid kaller vi dem bare «sekstiatterne».

Fra slutten av 1960-tallet og utover preget de Blindern med demonstrasjonstog, vegger tapetsert med veggaviser, såkalte sittend-aksjoner hvor de nektet å flytte seg, og eksplosive diskusjoner på Chateau Neuf om blant annet Vietnam-krigen.

Utenfor det som nå heter Det humanistiske fakultet – stedet som ble okkupert for snart 45 år siden – kommer sekstiatteren Ragnvald Kalleberg gående, rak i ryggen, pen i tøyet og tydelig

Kuperte Blindern

Pornokritisk: Feministene Liv Finstad (t.v.) og Unni Rustad river opp et pornoblad på C.J. Hambros plass i Oslo, en gang på 1970-tallet. Den nye kvinnebevegelsen koblet sammen privatliv og politikk, og de fleste av dem var venstreradikale.
FOTO: SCANPIX/O. HASSELKNIPPE

Hvorfor ble det studentopprør?

- Studentopprøret hang sammen med de store barnekullene som ble født etter andre verdenskrig. «Baby boom»-generasjonen bidro til en tredobling i studentmassen, og kvinners virkelige inntog i høyere utdanning.
- Studenttilværelsen gikk fra å være elitepreget til å bli et massefenomen. Studielånsordningen var gunstig og arbeidsmarkedet etterspurte akademikere.
- Behovet for «deltakerdemokrati» var et av hovedtemaene for den nye generasjonen som strømmet til de nyåpnede, frie studiene humaniora og samfunnsvitenskap.
- Slik var situasjonen over hele Vesten i 1968. Utdanningsinstitusjonene ble derfor satt under et massivt press og en strammere statlig styring og strømlinjeforming var nødvendig. Dette falt den nye, demokratiforherligende generasjonen tungt for hjertet.
- Studentene ville tilbake til Wilhelm von Humboldts ideal, hvor professoren tok med seg studentene inn i sin forskning – slik at de både ble faglig sterke og fikk dannelse.
- I sekstiåtteneres øyne var den nye universitetsmodellen et resultat av kapitalismens behov for teknologi og vitenskap i sin vareproduksjon.

Kilde: Fredrik Thue, postdoktor i historie ved UiO og Trine Rogg Korsvik, stipendiat i historie

veltrent. Kalleberg var venstreradikal og én av studentene bak aksjonsuka i 1969, som sparket i gang studentopprøret på Blindern. Han er nylig blitt *professor emeritus* i sosiologi, har passert 70 år og er fortsatt aktiv på universitetet.

– Men, var det ikke her, da? sier Kalleberg forundret.

Han har tatt oss med opp i niende etasje; sekstiåtteneren ville vise oss seminarrom 90 – der aksjonsuka startet. Men rommet vi har endt opp i kjenner han ikke igjen.

– Jo da, det var her, men nå er det delt opp i kontorer, sier en ansatt til oss fra gangen.

Kalleberg resignerer litt. Går inn på et pauserom, som for å dobbeltsjekke.

– Gå ned i sjuende, der er det et lignende seminarrom. Det er ikke pusset opp siden 60-tallet, sier en annen ansatt.

Kalleberg takker for hjelpen og småjogger ned i sjuende. Og joda: vel inne på seminarrommet strømmer minnene tilbake. På de grelle, slitte veggene henger det bilder av fordums akademikere. Men noe er galt.

– Pultene står helt feil. Vi mente at de skulle stå i firkant på den tiden, vet du. Slik kunne alle se alle og være med i debatten, forteller en oppglødd Kalleberg.

Han fortsetter:

– Under aksjonsuka stod positivismekritikk sentralt. Vi mente at positivistisk vitenskapsteori ikke egnet seg for å forstå samfunnsfagernes oppgaver og arbeidsmåter. Her utfordret vi mange av våre lærere.

Fordi Blindern-professorene ofte var radikale og libe-

rale, var de villige til å strekke seg langt i å legge til rette for studentene. Dette gjorde studentopprøret i Oslo fredeligere enn andre plasser i Europa. Likevel var Blindern stedet i Norge hvor engasjementet kom nærmest kokepunktet.

Kalleberg forteller om de heftige diskusjonene som fant sted i Det Norske Studentersamfund (DNS), fylt til randen av studenter og andre osloborgere. Her var det et klart skille mellom radikale og konservative talere.

– Alle hadde forberedt seg så godt at man som ny student tenderte til alltid å være enig med siste taler. Slik lærte man å se saker fra flere perspektiver, sier Kalleberg.

På 1970-tallet endret studentmiljøet karakter. DNS gikk fra å være stedet hvor man diskuterte kulturelle og politiske spørsmål, til å bli overtatt av Rød Front som radikalisererte og ensrettet debatten. De ville heller samle inn penger til streikende arbeidere og oppfordret til «væpna revolusjon». Studenter sluttet etter hvert å komme på møtene.

I nåtidens Oslo kommer en sprek og nett dame mot oss i resolutt gange, på Universitetsplassen ved Karl Johans gate. Liv Finstad er pent kledd, men den brune skinn-

sekken bryter opp. Kan det stemme at hun har nådd pensjonsalder?

På 1970-tallet var hun en av de ledende feministene på Blindern. I dag er hun professor i kriminologi, hvor hun nylig ble tildelt UiOs læringsmiljøpris.

– Jeg tror mange i min generasjon var opptatt av ikke å dra opp stigen etter oss. Veldig mye av det jeg deltok i da, prøvde jeg å praktisere i jobben min nå, sier Finstad.

I motsetning til den eldre kvinnebevegelsen, som var opptatt av likestilling, ønsket feministene på 70-tallet å bryte opp i menns maktstrukturer. Ikke minst ville de ha kontroll over sin egen kropp, som en reaksjon mot 60-tallets seksuelle frigjøring.

Fra å være en behersket bevegelse ble mange feminist utpreget venstreradikale. «Kvinnefronten» ble opprettet i desember 1972, til sexistisk harselas fra Universitas' daværende mannlige redaktør.

I protest stilte kvinneaktivister til alle stillingene i redaksjonen påfølgende semester, og gjorde Universitas ut til en feministisk propagandaavis. Finstad ble redaktør.

– Det var mer enn en heltidsjobb. Jeg sluttet å studere, og begynte å kjøre drosje på si, sier Finstad.

«Vi ønsket ikke at det såkalte professorveldet skulle legge sin klamme hånd om det som var våre studier.»

Liv Finstad, professor i kriminologi

Sammensatt: Som student var Ragnvald Kalleberg venstresradikal i sitt ønske om demokratisering og økonomisk omfordeling, liberal i fokuset på enkeltindivid, og konservativt kulturelt sett. – Jeg var så opptatt av Beethoven at jeg nesten ikke oppdaget Beatles.

Etter å ha tatt journaliststudiet, kom Finstad på Blindern for å studere sosiologi i 1972. Ragnvald Kalleberg var da blitt «en av de unge kule lærerne», og hun husker godt de fagkritiske seminarene som «røsket opp i mange *tattfor-gittheter*».

Hennes generasjon var altende hva angikk teori, ifølge Finstad, og ønsket å «sprengne pensums grenser». Dette var en avgjørende grunn for at hun begynte med kriminologi, også fordi de her praktiserte hjemmeeksamen – i stedet for skoleeksamen.

Da hjalp det å lese bøker som ikke stod på pensum. Hun mener terskelen ble lavere for kontakt mellom

professor og student etter sekstiått opprøret – så lenge førstnevnte legger opp til det. Som professor har hun tatt et bevisst valg om å fokusere på undervisning og veiledning til studentene.

– Sånn sett kan du si at jeg har blitt den voksne jeg ville bli som ung, sier Finstad.

«Vi mente at pultene skulle stå i firkant på den tiden. Slik kunne alle se alle og være med i debatten.»

Ragnvald Kalleberg, professor emeritus i sosiologi

Noe av det negative med studentopprøret, ifølge Finstad, var en til tider usunn debattkultur. Dersom en hadde «sett lyset» i en sak, var det viktig å «kvele og drepe» motargumentene. Som ny student på Blindern

kunne dette virke skremmende. Men hun synes ikke sekstiåttene har skapt mindre respekt for autoriteter.

– Man skal respektere autoriteter som fortjener det, men å være blind og passiv er aldri sunt. Vi ønsket ikke at det såkalte professorveldet skulle legge sin klamme hånd om det som var våre studier. Demokratiseringen av universitetet var nødvendig, sier hun.

Tilbake på seminarrommet gir Kalleberg uttrykk for samme synspunkter som Finstad. Han mener studentopprøret kom med betydelig demokratiske bidrag i både academia og samfunnet for øvrig. Ikke minst fikk kvinnebevegelsen en varig innflytelse fra 60-tallet av.

– Et ord vi brukte mye var *deltakerdemokrati*. Det var viktig at alle kom med sin mening, og engasjerte seg i debattene, forteller Kalleberg.

Så går han ut av seminarrommet, lukker igjen døra. Nå er det en helt annen generasjon studenter som hører til her.

reportasje@universitas.no

Ringvirkninger: Liv Finstad husker godt da hun startet på kriminologi i 1976, som hun i dag er utdannet professor i. – Det var intense diskusjoner og heftig veggavisskriving i korridorene mellom SV, AKP m-I og feminister.

sent

SCIENCE FICTION

PANELDEBATT
THE SCIENCE OF SCIENCE FICTION
PUB QUIZ

LIVE **RADIO 9** DJ **TELEPHONES**
OMVISNING FOREDRAG **MASKINISTER OG TEKNOUTOPIER**
ROBOTER FOREDRAG **STEAMPUNK OG DAMPMASKINER** DJ **KOSMISCHE**

TORSDAG 12. SEPTEMBER

KL 19-23 | ALDERSGRENSE 18 ÅR KR 50 | 100

TEKNISK MUSEUM OG TELEMUSEET, KJELSÅSVEIEN 143
BUSS: 22, 25 OG 54 | TRIKK: 11/12 | TOGMOT GJØVIK

WWW.TEKNISKMUSEUM.NO

NORSK **teknisk
MUSEUM**

**tele-
museet**

kulturredaktør: **Kenneth Wangen**
kennew@universitas.no 980 84 048
reportasjeredaktør: **Mari Lund Wictorsen**
mariwictorsen@gmail.com 913 74 945

KULTUR

Neuf til topps

FORENING: Cinema Neuf vant mandag prisen for årets beste studentforening på Universitetet i Oslo (UiO).

Prisen deles hvert år ut i fire kategorier til studentorganisasjoner ved universitetet, for «fremragende frivillig arbeid innen sosiale, kulturelle og faglig relaterte studentaktiviteter i det foregående studentåret». Det sitter representanter fra både Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO) og UiO i juryen,

som også deles ut av de to.

I år vant Feministisk Forum prisen for årets nyskaping, Teknovatøren for årets tidsskrift og Løp for Lab – laget av Farmasøyer Uten Grenser Studentgruppe – prisen for årets enkelttiltak.

I juryens begrunnelse for å gi prisen for årets studentforening til Cinema Neuf, melder SiO følgende: «Foreningen har vokst mye de siste årene, og har økt fra to til tre faste visninger på

Taktfast

Dirigent Cathrine Winnes forklarer hvorfor det hjelper å ha åtte års utdanning når man skal holde takten.

Dirigering

tekst Kenneth Wangen
foto Eskil Wie

Det er blitt rabalder i de høyere kulturkretser etter at Vassily Petrenko i Aftenposten 29. august svarte slik på hvorfor dirigentyrket er så mannsdominert:

«Orkestermusikere reagerer bedre på å ha en mann foran seg. De har ofte mindre seksuell energi og kan fokusere mer på musikken. En søt jente på podiet gjør at tankene går mot noe annet», sa stjernedirigenten.

Da Universitas møter en av Norges sjeldne, kvinnelige diri-

genter (de er bare to) skal vi i utgangspunktet snakke om at hun, Cathrine Winnes, går av som dirigent for Universitetets Symfoniorkester.

Men ettersom Petrenkos uttalelser slo ned som en bombe bare timer tidligere, må vi snakke litt om russeren også.

– Hva synes du om uttalelsen til Petrenko?

– Jeg er overrasket. Den går utenfor min forståelse. Det er ikke greit å si slik om kvinner, jeg forventer mer fra en mann i hans posisjon. Han er også et forbilde for meg og mange andre.

– Hva tror du var motivet for uttalelsen?

– Det må Petrenko selv gjøre rede for.

Uavhengig av uttalelsene til Petrenko, er det vanskelig å avstå fra å spørre en 36 år gammel kvinnelig dirigent om hun har hatt noen dårlige erfaringer i et så mannsdominert miljø. Men det er ikke et tema Winnes ønsker å legge ut om.

– Dårlige holdninger til kvinnelige dirigenter eksisterer i varierende grad ut i fra hvilket land man snakker om.

– Men hvordan er det å være i et yrke som er så dominert av gråhårede menn?

– Yrkesgruppen er mye mer mangfoldig enn bare gråhårede menn. Faktisk er det en yngrebølge på gang i dirigentlandskapet. Krzysztof Urbanski, som leder Trondheim Symfoniorkester, er ung (31 år, red. anm.). Den virkelige stjernen nå for tiden er venezuelanske Gustavo Dudamel

(også 31 år, red. anm.), som dirigerer Göteborg Symfonikerne. Han er resultatet av et konsept i Venezuela som heter El Sistema, som blant annet går ut på å starte med dirigering svært tidlig.

– En yngrebølge sier du? Hvor kommer den fra?

– Jeg vet ikke hvorfor denne utviklingen skjer nå, men jeg kan si at de landene som dyrker fram

unge stjerner, er land hvor de starter dirigentopplæringen tidlig. Dette er en utvikling jeg bifaller, fordi et mangfoldig dirigentkorpset bidrar til et mangfoldig

kunstnerisk miljø. Blir vi for like, er faren for stagnasjon større.

– Det er en estetikk i klassisk musikk som følger følgende formel:

Ung, vakker og – som oftest – kvinnelig solist blir dirigert av godt voksne menn. Hvorfor er denne kombinasjonen så vanlig?

– Jeg er ikke enig i at dette er en formel. Det er mulig jeg er litt naiv nå, men det er så mange andre

arenaer hvor man er opptatt av utseendet og salgbarhet at jeg tenker vi i kunstfeltet heldigvis fokuserer på faglig kvalitet. Dessuten er det logisk at utøvere

«Mange mennesker som ikke holder på med klassisk musikk lurer fælt på hva det egentlig er vi driver med»

Cathrine Winnes, dirigent og kunstnerisk leder for Universitetets Symfoniorkester.

Studentersamfundet hver uke. Filmklubben har et særlig engasjement for kvalitetsfilmer; den seriøse og kunstneriske verdifulle filmen. Det siste året har Cinema Neuf samarbeidet med blant annet Lillesalen Konsertserie, Skeivt Studentforum, Sosiologisk Filmklubb og SAIH. Dette har utviklet et større kontaktnett og engasjert mange studenter fra ulike fagområder.»

Universitas holder seg ikke for gode til å påpeke feil bruk av semikolon i juryens begrunnelse – men gratulerer likefullt Cinema Neuf med seieren.

Universitas presiserer

I forrige ukes artikkel «Kulturpolitikk i utakt med unge musikere», ble leder for Familie- og kulturkomiteen presentert med feil etternavn. Riktig navn skal være Gunn Karin Gjul. Og komiteen heter altså ikke Familie- og utdanningskomiteen, slik det også sto skrevet.

UKENS DIKT

av: Kristine Hartgen

NULLPUNKTET

DU HAR SATT MEG TILBAKE PÅ 18 TRIKKEN
ENDESTASJON OG TILBAKE
LYTTENDE TIL LÅTENE VI FALT
FOR PLADASK DA JEG FALT
FOR DEG ZOOM PLASK
I MINE BLUESØYNE JIZZ
JAZZ I DINE
HALVMÅNEØYNE
SMASK

Send ditt dikt til: kajastorosten@gmail.com

▲ **Vel blåst:** Også lunsjen til Cahrine Winnes fylles av musikk.

▲ **Går av:** Etter syv år som dirigent for Universitetets Symfoniorkester, går Winnes av i høst.

▲ **Leder:** Som kunstnerisk leder, er det blant Winnes sine oppgaver å stake ut profilen og fokusere på hvordan orkesteret kan bli bedre.

er noe yngre, fordi de ofte har litt kortere karrierer. Det er rett og slett på grunn av høye krav til muskulatur og finmotorikk.

– Da jeg var liten, trodde jeg dirigentene bare mimet det som orkesteret spilte. Senere har jeg skjönt at det er ganske mye mer komplisert enn det. Hva innebærer egentlig yrket som dirigent?

– Dirigenten er den personen som avgjør hvilken stil man skal spille musikken i. I tillegg må man ha bred faglig kunnskap, dirigentteknikk som hele orkesteret forstår, sosial forståelse, lederegenskaper, innstuderingsteknikk og sterke visjoner for orkesteret man er leder for. Og selvfølgelig kunne holde takten da, ler hun.

– For det er kanskje ikke så lett å holde takten når det ikke er rytmisk musikk du skal holde takten til?

– Mange mennesker som ikke holder på med klassisk musikk

lurer fælt på hva det egentlig er vi driver med. Jeg har vært i midt-dagsselskaper med mennesker som har spurt hvorfor i all verden man trenger så lang utdanning for å kunne holde takten. Jeg kan forklare deg hvorfor: Tenk deg at 100 mennesker skal lese opp samme tekst. Noen leser sakte, noen fort. Og du er den som skal få alle til å lese opp teksten samtidig. Da har du et bilde på alle de tusenvis av nyanser av timing som skal stemme når de forskjellige seksjonene skal samles til ett orkester.

– Årets valg har blitt kalt kulturvalget 2013. Har du noen tanker på vegne av ditt felt nå som det går mot et regjeringsskifte?

– Jeg mener vi ikke har råd til å leve i et kulturfattig samfunn. Rik tilgang på kunst og kultur er helsebringende, og vi må derfor aldri falle for fristelsen å tro at vi kan sette kulturen opp mot

for eksempel helse-, eldre-, eller skolepolitikk. Kulturen styrker jo alle disse områdene. Når det er sagt, så skal vi ha en jordklode til å spille disse fiolinene våre på også. Det er i vår tid kanskje det viktigste av alt.

kennew@universitas.no

Cathrine Winnes

- Går i oktober av som dirigent og kunstnerisk leder for Universitetets Symfoniorkester, som hun har ledet siden 2006.
- Tar over som leder for det profesjonelle ensemblet Östgöta Blåsar symfonikere i Sverige.
- I en alder av 36 år har hun allerede dirigert flere profesjonelle symfoniorkestre i Norge, inkludert Oslo Filharmoniske Orkester og Kringkastingsorkesteret.
- Har vært dommer i både Virtuoso og Maestro på NRK.

Større enn antatt

Det samfunnsvitenskapelige fakultet feirer 50 år. Hva var planen bak det hele?

Jubileum

tekst: Kenneth Wangen

foto: Adrian Nielsen

– I kjølvannet av krigen begynte man å erkjenne betydningen av samfunnsvitenskap.

Det sier Tore Hansen, professor emeritus i statsvitenskap. Han mener det norske samfunnet post-verdenskrig anerkjente statsvitenskap som nødvendig for den demokratiske utviklingen.

– Vi trengte økonomi for å bygge opp landet – sosiologi, sosialantropologi og psykologi av sosiale årsaker. Men det var også av betydning at man ville forstå det horrible som hadde skjedd under krigen, sier Hansen.

Universitetsledelsen i Oslo diskuterte opprettelsen av et samfunnsvitenskapelig fakultet allerede i 1950.

– Men det var ikke sterk nok vilje, spesielt ikke blant økonomene, til en etablering. Så saken ble lagt til side. Men da særlig sosiologi og statsvitenskap fikk en økning i studentmassen utover 50-tallet, så man på saken igjen i 1963. Og da var økonomene villige, sier Hansen.

Ingen utenlandsk modell

Også Øyvind Østerud, professor i statsvitenskap og leder av Det samfunnsvitenskapelige fakultets (SV) jubileumskomite, vektlegger økt studentmasse og krigen som viktige årsaker til opprettelsen av SV. Landet ble rikere etter krigen, og endringer i samfunnet i Europa gjorde at samfunnsforskning ble mer etterspurt.

Østerud påpeker imidlertid at ikke noe samfunnsvitenskapelig fakultet i Europa eller andre steder i verden fungerte som modell for etableringen på Blindern.

– Opprettelsen av SV-fakulteter var en ganske parallell utvikling, ikke bare i Skandinavia, men store deler av Europa og i Nord-Amerika. Det bør også nevnes at sosiologi og statsvitenskap var mer tysk-inspirert før krigen. Men etterpå falt Tysklands status, samtidig som britisk og amerikansk teori økte i popularitet. Særlig atferdsforskningen (*behaviorism*) kolliderte med den «tyske» sosiologi og statsvitenskap, sier Østerud.

Flere professorer, flere kvinner

Før opprettelsen av SV var fagene vi i dag kjenner som samfunnsfag, spredd over flere institutter på to fakulteter. Økonomi var på Juridisk fakultet, mens psykologi, etnografi (antropologi), sosiologi og statsvitenskap holdt til på Historisk-filosofisk fakultet.

– Hva har skjedd med SV siden starten?

– Det var svært få kvinner ansatt på fakultetet på 60-tallet. Det endret seg betraktelig i løpet av 70- og 80-tallet. Det var også svært få professorer i begynnelsen, men mange universitetslektorer og andre i mellomstillinger, slik at det var en veldig pyramidal struktur. Også det endret seg gradvis, i dag er det snudd på hodet, med mange flere professorer og en mye flatere struktur, sier Østerud.

– Er det noe som ikke har forandret seg noe særlig?

– Noen av diskusjonene har vært holdt siden begynnelsen. For eksempel om samfunnsvitenskap er en helt egen disiplin, eller om den ligger nærmere naturvitenskap. Positivismestriden begynte jo allerede på 50-tallet og er høyst levende også i dag.

SV-ere: Tore Hansen og Øyvind Østerud.

Rullende ruler: Rullende café ønsker ikke å være en konkurrent til andre kafeer, men en skaper av god stemning.

Kaffe for fellesskapet

Nordmenn elsker kaffe, men synes det er kleint å møte naboen. En kafé på hjul prøver å hjelpe oss med det.

Kreativitet

tekst: Thea Storøy Elnan

foto: Line Søndergaard

– Kaffe eller te, på rullende kafé?

Slik kunne man høre student Erlend Hansen Sjøvik rope etter folk da han sist uke, sammen med gode hjelpere, inviterte folk til å ta en pause i hverdagsmaset.

Sjøvik studerer by- og regionplanlegging ved universitetet i Ås. Ideen om å servere kaffe i en hjemmesnekra kafé på hjul fikk

han fra studiet.

For det er ikke bare kaffe som serveres.

– Målet med dette prosjektet er å aktivere det offentlige rom. Vi vil vise samfunnet hvor lite som skal til for å få et nabolag ut på gata, sier Sjøvik.

Kaffe til 100 kroner

På «Rullende café» kan forbi-passerende sette seg ned, lese avisa, drikke kaffe og slå av en prat med servitørene eller andre gjester. De får også tilbud om frukt og boller, og betaler så mye de selv ønsker.

– Vi kaller det donasjons-

kafé. Folk betaler det de vil for kaffen, alt fra én krone til 100 kroner, avhengig av hva de har i lomma, sier Sjøvik.

Han kan fortelle at kaféen har innbrakt 1200 kroner på to dager.

– Pengene som blir igjen etter at vi har handlet mer kaffe og boller skal doneres bort til et velde- dig formål som de besøkende stemmer fram, sier han, og viser til en pappskive som er festet med tape på en av kaféens tre gjerder.

Å ta byen tilbake

Ideen er inspirert av urbane installasjoner studenten har hatt på pensum.

«Folk aner ikke hvem som bor på andre siden av gaten. Det prøver vi å gjøre noe med»

Erlend Hansen Sjøvik, initiativtaker

– I USA er det noen som har tatt initiativet til å lage parker på parkeringsplasser for å ta tilbake byen og gjøre den mer menneskelig, sier han.

Sjøvik forteller om åpningen av kaféen på Majorstua noen dager tidligere, der gjestene – som overhodet ikke kjente hverandre – hadde begynt med

spontan stand-up og OL-debatt.

– Jeg tror folk setter pris på at noe skjer i gatene i Oslo, at de ser en grunn til å være ute i finværet. Folk aner ikke hvem som bor på andre siden av gaten. Det prøver vi å gjøre noe med, sier han.

Byplanleggingsstudenten ønsker at nordmenn skal innse at de bor med andre mennesker rundt seg. At vi slutter å overse hverandre.

– Jeg tror nok det er på tide at vi begynner å lære fra andre kulturer. Det er viktig å ha tid til å stoppe opp og nyte hverandres selskap.

Skal rundt i Oslo

– Nei, skal vi rulle, da? spør Sjøvik og ser på kompis og dagens medhjelper Lars Petter Berg.

Selv om de har pyntet vogna med det norske flagg, blomster og myke stoler, er det få forbi-passerende på Bislett som setter seg ned og slår av en prat.

– De fleste har ikke tid fordi de er på vei til noe, eller så tror de vi har et politisk formål, sier Sjøvik.

Planen er å komme innom de fleste bydelene i det sentrale Oslo, før kaféen må ta pause i en periode på grunn av studier.

– Vi har ikke vært så veldig mange plasser ennå, men etter hvert håper jeg jo at vi kan lære noe om de ulike sosiale forskjellene mellom bydelene, sier Sjøvik.

theasel@universitas.no

Professor i filosofi ved Universitetet i Maryland

Stephen Braude

foreleser i

**Auditorium 2, Georg Sverdrups hus
onsdag 11.9. kl 16-18**

Scientific field investigations into large scale psychokinesis om parapsykologiske fenomener i et vitenskapelig lys

Arr. Norsk Parapsykologisk Selskap

Vi vil gjerne ha med oss flere sangere i Sofienbergkoret!

sofienbergkoret

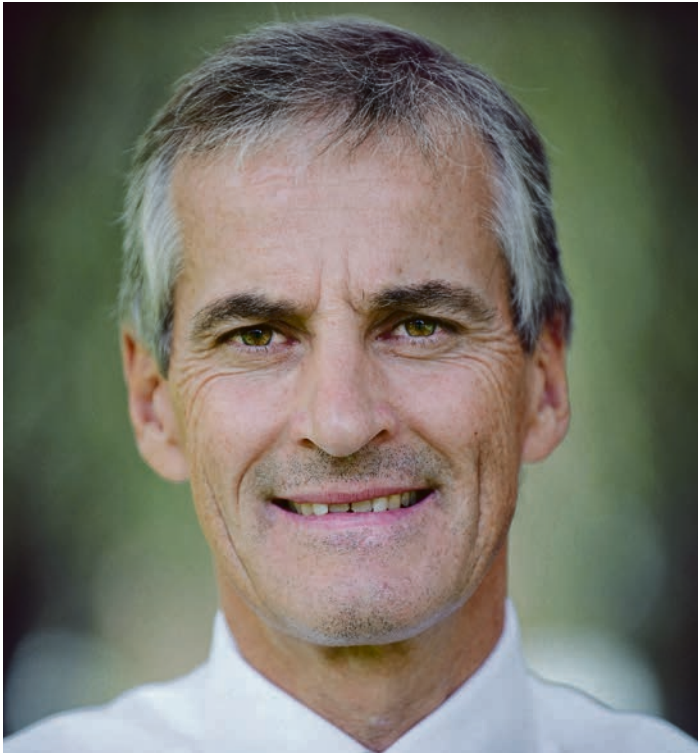
Vi søker særlig etter nye tenorer og basser.

I høst øver vi blant annet mot Paulusoratoriet av Mendelsshon som vi skal fremføre i mars 2014 med stort orkester.

Søkere må kunne lese noter. Kontakt oss gjerne på inntak@sofienbergkoret.no for å avtale prøvesang.

www.sofienbergkoret.no

MIN STUDIETID

tekst: Mari Lund Wictorsen
foto: Helle Gannestad

■ HVEM:	Jonas Gahr Støre
■ STUDERTE:	Statsvitenskap på Sciences Po i Paris
■ NÅR:	1981–1985
■ AKTUELL MED:	Valgkamp

Fryktet foredrag

– Jeg har skrevet et lite brev, vær så snill, kan jeg få gi det til ham? spør en håpefull student med et sammenbrettet ark i hendene.

Jonas Gahr Støres kommunikasjonsrådgiver ser på ham, tar brevet.

– Kan jeg få ta ham i hånda også?

Studenten gir seg ikke.

Det er valgkampinnsjutt. Helministeren er på UiO for å holde foredrag om den norske velferdsmodellen, og på plassen utenfor flokker studenter seg rundt ham for å stille spørsmål eller ta bilde med mobilen. Universitas får ti minutter før han må haste videre, og på vei bort fra plassen starter han med en unnskyldning.

– Jeg gikk helt feil da jeg kom hit i stad, det viser at jeg ikke har studert her. Og det... det må jeg bare beklage, sier Støre.

Vi er usikre på om han er ironisk eller ikke.

Støre studerte på prestisjefulle Sciences Po i Paris. De første årene var han ofte nervøs. Skolen var på grensen til autoritær, og la mye vekt på muntlige presentasjoner. De tre-fire foredragene han måtte holde hver uke skulle følge en bestemt mal og en bestemt tid.

– Alle foredragene førte til en enorm overvinning av min egen sjenanse og egen frykt for foredrag. Fra Norge var jeg vant til at muntlig var å rekke opp hånden i klassen. Men her skulle jeg stå og bli sett på mens jeg presenterte et tema. Det var overveldende.

– Viste du tegn til nervøsitet? Begynte du å skjelve?

Støre svarer kort:

– Innvendig.

Studentpolitikk eller noe særlig sosialt liv hadde han ikke tid til. Alt handlet om å lese; pensumet var enormt.

– Det har gjort at jeg ikke har vært så redd for arbeid etterpå. På skolen i Norge kan jeg ikke si jeg slet meg ut. Jeg hadde masse fritid og eget ansvar, sier Støre.

I Frankrike møtte han medstudenter som hadde arbeidet hardt og pugget gjennom hele studietiden.

– De var gjennomgående utrolig kunnskapsrike. Men ganske lite frittenkende og uavhengige.

Støres fastlåste medstudenter ble etter hvert en fordel for oslogutten, som var oppdratt til å ha et kritisk blikk.

Planen var egentlig å gå videre innen akademia. Han ble opptatt som doktorgradsstudent ved London School of Economics, men sluttet etter noen uker.

– Er du sikker på at det er dette du vil? spurte veilederen. Hva mener du? svarte jeg. Så gjentok han spørsmålet, han ville jeg skulle tenke meg godt om.

Etter å ha gjort det, innså Støre han er for utålmodig til å ta en doktorgrad.

– Jeg angret ikke på avgjørelsen, men jeg har alltid lengtet litt etter å komme tilbake til et universitet, være i et læringsmiljø.

– Hvis du skulle valgt et helt annet løp, hva skulle det vært?

– Jeg hadde lyst til å bli arkitekt, men jeg tror ikke jeg hadde vært veldig god til det.

– Tegner du på fritiden?

– Nei, det er det, jeg gjør ikke det. Men jeg interesserer meg for arkitektur og måten mennesker bor og lever på. Jeg har en sønn som skal studere samfunnsgeografi. Det er det spennende å følge med på, sier Støre.

Han tenker seg om.

– Og så må jeg si at jeg ville studert medisin.

– Mener du det?

– Nei, sier Støre, og smiler lurt.

magasin@universitas.no

Venstre satser på forskning og utdanning

- Utvide studiestøtten fra 10 til 11 måneder.
- Bygge minst 2000 studentboliger i året.
- Styrke forskning gjennom økte basisbevilgninger til universiteter og høyskoler.

venstre

anmelderredaktør: **Eivind Eide Skaufjord**
eivines@universitas.no 990 45 537

ANMELDELSER

Løv is in the air

«Eksperimentelt indieband med Bon Iver som vokalist». Slik omtalte nok mange Volcano Choir da gruppas første album *Unmap* kom i 2009. Nå som

gruppa slipper det høyst vellykkede andrealbumet, *Repave*, er bandet mindre eksperimentelt – og de fleste har fått med seg at Bon Iver ikke er en fyr, men et band som Justin Vernon står bak.

Til tross for at Vernon kun er ett av seks medlemmer, er det umulig å beskrive Volcano Choir uten å nevne ham. Én ting er stemmen. Musikken på *Repave* kretser i større grad rundt Vernons vokal enn sist. En annen ting er uttrykket. Der bandet tidligere ga seg i kast med utforskende og strukturløs lek, er de nå mer låtbaserte og konvensjonelle. *Repave* befinner seg i et musikalsk landskap ikke langt unna Bon Ivers siste skive, men det er samtidig åpenbart at andre gitarister enn Vernon også har hatt en finger med i spillet.

Musikken følger med stor suksess høstens mantra om å kle seg i lag. Låtene starter ofte med ett enkelt riff eller instrument og bretter seg så ut. Det knitrer av elektroniske finesser, det låter stort og luftig, andre ganger dempet og nedstrippet. Fra Arcade Fire-aktige «Bygone» til smellvake «Alaskans» og den intense repeterende avslutningen i «Almanac» går det en rød tråd skiva igjennom, til forskjell fra det mer fragmentariske førstealbumet. Volcano Choir har gått fra å være et prosjekt til å bli en gruppe.

Du har sikkert skjønt tegninga: *Repave* er skiva du setter på når du vandrer gatelangs i høstmørket og innser at sommeren er forbi. Og med musikk som dette, er det like greit å omfavne høsten først som sist.

Eirik Omvik
eiriknom@universitas.no

Sjangermesterlig

Indie-dronninga Neko Case begynner å bli en gammel travet. Både solo og med The New Pornographers har hun gitt ut kritikerrost plate etter plate.

Denne gangen bærer utgivelsen en tittel som ville vært Fiona Apple verdig.

Det begynner litt kjedelig med «Wild Creatures», men følgende «Night Still Comes» viser låtskrivertalentet og meloditeften på sitt beste. Det er lett å sammenligne Case med Aimee Mann her. Dessuten høres det ut som Zooey Deschanel har plukket opp en ting eller to om vokalteknikk fra Case (Deschanel makker i She & Him, M. Ward, gjester også plata). Til forskjell fra Deschanel drukner ikke Case i et retrofetisjistisk lydbilde. Hun er country, vise, pop og rock, alt i én og samme pakke – men gudskjelov ikke i én og samme låt.

På tredjesporet «Man» er det rockestjerna Case som skinner.

PLATE

The Worse Things Get,
The Harder I Fight,
The Harder I Fight,
The More I Love YouAv: **Neko Case**Plateselskap: **Anti Records**

Teksten er rå, og punk-fortiden i diverse Vancouver-band er hørbar. Andre ganger er det musikalske uttrykket nedstrippet, som på Nico-coveren «Afraid», hvor den enestående vokalen gjør hele jobben.

Case har en egen evne til å virke overbevisende uansett hva hun gjør. Det første av platas to høydepunkt er «Calling Cards», en vakker ballade som gjerne kunne vært et tilsvaret til Phosphorescents «Mermaid Parade» da de begge tar for seg den melankolske østkyst-vestkyst-romansen.

Blåserne på sistesporet «Ragtime» er det andre.

Totalinntrykket? Bunnsolid sjetetteplate, Neko. Håper du lager seks til.

Solveig Nygaard Langvad
s.n.langvad@universitas.no

Lytt til Oslos studentradio på FM 99.3 eller radionova.no

RADIO NOVA

Mandag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
10.00: Das Kapital
10.30: DUO
11.00: A-lista
12.00: Lillesalen Konsertserie (til 13.00)
19.00: Bra Trommis
20.30: Sort Kanal
21.30: Dub Dubhead
22.00: Overkill
23.00: The O & Jo Show
24.00: Fri Form Radio

Tirsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur
10.00: Vitenselskapet
10.30: Grenseløst
11.00: Teknova
11.30: Sirkus
12.00: Snakker ikke norsk

Onsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
09.00: Skumma Kultur

10.00: Tekstbehandlings-

programmet
11.00: Historietimen
11.30: Emneknaggen
12.00: Tanketog (til 13.00)
19.00: Kveggels
20.30: Country Barn
21.00: Spillmatic
22.00: Funkiga Timmen
23.00: Neu
24.00: Fri Form Radio

Torsdag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym

08.00: Frokost

09.00: Skumma Kultur
10.00: Nova Noir
12.00: Det Fiktive Selskab (til 13.00)
23.00: XO Hiphop

Fredag

06.00: Democracy Now!
07.00: Morragym
08.00: Frokost
10.00: Opplysningen 99.3
11.00: Nyhetsfredag
12.00: Radiotjenesten
12.30: Skallebank (til 13.00)

19.00: Nova Nedstrippa

20.00: Goodshit
21.00: Nova Amor
22.00: Musikk, dans og drama

Søndag

00.00: Novanatt
07.00: Det Fiktive Selskab
08.00: Grenseløst
08.30: Vitenselskapet
09.00: Opplysningen 99,3
10.00: Nova
10.30: Radio Folkfest
14.00: Du skulle ha vært der
15.00: Sorgenfri
16.00: Snakker ikke norsk

Rollekluss: Rollene bekles av dukker og skuespillere om hverandre. Det fungerer ikke alltid like bra.

Kameler og staffasje

Politisk interesserte teaterentusiaster, se hit! Bare et steinkast fra Stortinget, spilles det i disse valgkampptider et stykke som markerer 100 år med kvinnelig stemmerett.

Celius har sittet på Stortinget i 12 år, og ved det kommende stortingsvalget er plassen hans regnet som sikker. Som tro idealist har Celius støttet avholdsbevegelsen, gått inn for nynorsk, og vært kvinnesaksmann. Likevel lar han sprit selges under bordet i byen, forbanner sønnens nynorsklekser, og uttaler at kvinner ikke kan sitte med makten.

Hans kone Lavinia bestemmer seg for å gi værhanen av en ektemann en lærepenge, og melder seg på i kampen om byens stortingsplass. Men hun forventet ikke å få et velgerskred i sin favør. Politikk er jo mannens felt – hun skal da bare lage mat, vaske klær og passe barna. Kan hun klare å styre landet også?

Humoren i stykket fungerer godt. Når Celius har tapt får vi servert kommentarer som «jeg savner meg selv allerede», slik Carl I. Hagen så kjent uttalte da han var ferdig på Stortinget. Politikkeren vil her trives godt.

TEATER

Det lykkelige valg

Av: **Nils Kjær**

Scene: **Oslo Nye Centralteatret**

Med: **Anders Hatlo, Birgitte Victoria Svendsen, Trond Høvik**

Rollene bekles av både skuespillere og Pompel og Pilt-aktige dukker, noe som til tider kan framstå litt rotete. Hvem er det som snakker, er det skuespilleren, eller dukka han har hånda oppi? Det skaper riktignok latter, og tanken er nok å appellere også til dem som ikke interesserer seg for politikk.

Samtidig er det ikke tvil om at *Det lykkelige valg* passer best for dem med over middels interesse for det politiske spill. Som politisk satire er stykket derfor både brennaktuelt og vellykket.

Christoffer Gundersen
c.s.gundersen@universitas.no

Thorbjørn K. Borlaug, nettredaktør

UKAS ANBEFALING

Valgets kvaler

Vet du hva? Jeg har valget opp til halsen, jeg. For en ung mann som allerede har forhåndsstemt, orker jeg ikke mer valgdebatt, utspøringer, noe med «parti-» i seg eller trynene til noen av partilederne. Jeg drømmer om dem om natta. Det har gått for langt. Løsningen? Denne fredagen arrangerer Kjellern, UV-fakultetets

Hipsterfest

Hvor: **Kjellern, UV-fakultetet**Når: **6. sep. kl. 17-02**

studentpub, #hipsterfest. Ja, med hashtaggen. Det høres ut som noe vi vanligvis ville advart mot, men ærlig talt: De lokker med indiemusikk, «bredt utvalg av importvarer» og studentvennlige priser. Mens du kan svette på ironisk #hipsterfest, går det valgdrit og en landslagskamp i herrefotball på TV. Valget er klart.

Thea Storøy Elnan, debattredaktør

UKAS ADVARSEL

Lei av Eia

Sist gang jeg så Harald Eia på UiO (forumen når han plukker smårips på Neuf), var da han skulle være vittig og kommentere foredraget til en av USAs fremste eksperter på seksuell adferd. Det var seriøst en vondere opplevelse enn å se Jan Bøhlers Groruddalen-stunt for første gang. Denne gangen skal han diskutere Bourdieu mot ingen ringere enn stabeist

og selvutnevnt dronning av SV-fakultetet, Janne Haaland Matlary. Kleint som faen. Jeg vet SV-fakultetet prøver så godt de kan når de planlegger 50-årslag, men bare fordi Eia produserer dårlig brillehumor på TV, vil ikke det si at han alltid bør være plan B når andre inviterte gjør lurt i å takke nei. Eia er litt 1994/2009, selv om han har begynt å gå med caps.

Bittertwitter i bokform

30 er de nye 20. I hvert fall for Magnhild, hovedkarakteren i *Magnhild*. Vi møter henne på 30-årsbursdagen og følger henne i en detaljert beskrevet hverdag bestående av en jobb i direktoratet for forvaltning, sex og frustrasjon over etablerte venner. Og det er akkurat sånn hun vil ha det.

Den fiktive «Magnhild» startet som en protest mot alle rosabloggere. Boken er basert på bloggen *Magnhilds antiblogg* og twitterkonto, ført i pennen av forfatterne Guri Idsø Viken og Inger Johanne Sæterbakk. Forfatterne omtaler boken som et generasjonsportrett, og flere av situasjonene vil nok mange kjenne seg igjen i. Men i en generasjon forfattere som alle vil definere sin generasjon, blir dette en svakere versjon

av Linnea Myhres hateblogg i bokform – spesielt ettersom Magnhild er fiktiv.

Bokens ærlighet og enkelte ironiske skildringer av det perfekte A4-liv gjør at man trekker litt på smilebåndet. Likevel virker frykten for det standardiserte stasjonsvognlivet litt oppbrukt. Selv om man forstår at fotografering av morkaker og duftlys ikke er et spennende tema for Magnhild, blir det vanskelig å sympatisere med henne gjennom en hel bok. Boken er stappet med kjappe kommentarer, men når boken ikke blir dypere enn en samfunnskritisk twitterstatus, oppleves det hele som en basar. Hvor er årsaksforklaringer og refleksjoner rundt hvorfor hun ikke forelsker seg og ligger rundt?

ROMAN

Magnhild

Av: **Guri Idsø Viken og Inger Johanne Sæterbakk**Forlag: **Ashehoug**

Kanskje hadde det holdt med en blogg og en twitterkonto. Denne Sex og singelliv-aktige boken kan være en lettlest og enkel underholdning for dem som digger antibloggen fra før. Det vil si hvis du er den eneste single igjen i vennegjengen og ikke planlegger å forsvinne inn i ammetåka de neste årene.

Stine Stenhaus

anmeldelser@universitas.no

KULTURKALENDER

onsdag 4. september

Musikkquiz: Hver lørdag samler Finn Bjelke én million nordmenn rundt radioapparatene med programmet Pop Quiz. I kveld er det bare å dukke opp på SV-scenen og se hvor mange Bjelkern klarer å samle på Øvre Blindern. Quizen er en del av SV-jubileet, som varer ut uken. Mer kan leses på SVs hjemmesider.

SV-scenen, 18.00

torsdag 5. september

Foredrag: Prosjektleder for videokunstarkivet, Per Platou, kommer til Astrup Fearnley Museet for å snakke om arbeidet med videokunstarkivet. Videokunstarkivet er et pilotprosjekt som ble initiert av Norsk Kulturråd i 2011, og det vil også bli vist noen eksempler fra den tidlige norske videokunsten.

Astrup Fearnley Museet, 17.00

fredag 6. september

Fest: Magasinet Plot inviterer gamle og nye lesere til fest på sitt nye kontor. Det blir live-innspilling av Plotkast, konsert, plapring om dokumentarjournalistikk og minikonsert med Kaja Gunnufsen. Ryktene sier at det bys på et visst opplag ymse børst, så de tørsteste bør komme først.

Geitmyrsveien 7, 19.00

lørdag 7. september

Overraskelse: *Stor overraskelse* er akkurat det navnet lover. «Teatersport i hip-hop-drakt, improviserte episke battles og unike historier» og «Norges beste innenfor sitt felt, som ønsker å sprengre grenser for hva man kan gjøre og hvem man kan nå med rap» og masse utropstegn. Kan bli bra, men vi vet ikke. Det skal jo være en overraskelse.

Det Andre Teatret, 22.00

søndag 8. september

Event: *Alt du vil vite om gulroten* er for deg som vil vite alt om gulroten. «Gulroten er en råvare som kan brukes på utrolig mange måter i matlaging. Den er i tillegg god, billig, nyttig og holdbar. I tillegg er jo gulrotter pene og spennende!» Jada. Smaksprover! Digg.

Botanisk hage, 12.00

mandag 9. september

Film: En mandag i måneden lever Cinema Neuf opp til sitt rykte som landets selverklært mest demokratiske filmklubb, og lar publikum stemme over et knippe filmer. Den filmen som får flest stemmer, blir vist. Avstemmingen ligger ute på Facebook. Så husk å stemme! For hvis du ikke stemmer, og filmen ikke er bra, så har du bare deg selv å skyld på, og du har faen ingenting å klage på de neste fire åra!

Chateau Neuf, 19.00

Gi oss beskjed om arrangementer på epost: universitas@universitas.no

FOTO: MICHAEL FORAN / WIKIMEDIA COMMONS

Tema for teorier: Terrorangrepet 11. september er et yndet tema for konspirasjonsteoretikere. Forfatteren imøtegår påstandene nøye og samvittighetsfullt, skriver vår anmelder.

Samvittighetsfull konspirasjonsguide

Boken om den norske konspirasjonsfæren er så lang at man detter av før man kommer til det viktige. Tilfeldig? Neppe.

Med *KonspiraNorge* vil medieviter John Færseth ta oss med på en reise i det norske konspirasjonslandskapet. Vi møter folk som mener at jødene står bak innvandringen og multikulturalismen i et forsøk på å svekke og kontrollere alle andre nasjoner, og andre som mener at barnevernet styres av et FN som vil ta over verden (også her er det visst jødene som står bak). Jødekomplotter skal i det hele tatt vise seg å være et evig tilbakevendende tema i denne litt for lange konspirasjonsreisen, med Færseth som en svært samvittighetsfull guide.

De hundre første sidene av boka består av teori om konspirasjonsteori, samt en nærmest skjematisk innføring i en endeløs rekke skvett gjerne opphavsmenn, til mye av det som surrer rundt i den globale konspirasjonsfæren i dag. Der er jødehat det nærmeste man kommer en fellesnevner.

Dette er lærerikt nok, men i en bok som heter *KonspiraNorge* er det litt enerverende å måtte pløye seg gjennom ørten variasjo-

ner over øgle/UFO/chemtrail-oppgulp fra det store utland, før man en tredel uti kommer til skeptikerne mellom bakkar og berg.

Oppgullet danner selvsagt en viktig referanseramme for konspirasjonsteoriene her til lands. Men slik boken er lagt opp, blir man svimmel av alle teoriene om hvordan det hele egentlig henger sammen, lenge før man kommer til delen om Norge.

Det er synd, for her er det mye mat for konspiraMons. Færseth viser for eksempel hvordan konspiratoriske forfattere fra venstresiden uforvarende tar i bruk høyreekstrem litteratur når de skal bevise sine teorier om at de siste årtienes kriger er resultat av ymse konspirasjoner.

Et fint grep er bakgrunnsboksene, der Færseth imøtegår konspirasjonsfolkets innsigelser, for eksempel til den offisielle versjonen av det som skjedde 11. september. Enkelte steder brytes oppramsingen også opp av scener, der Færseth møter miljøet

SAKPROSA

KonspiraNorge

Av: **John Færseth**Forlag: **Humanist**

«i felt». Det kunne boken med fordel hatt mer av.

Færseth skal ha ros for at han verken harselerer med eller henfaller til det han skriver om. Det siste hadde faktisk ikke vært så rart.

Tenk hvor deilig det må være å ha gjenomskuet alt, og bare trenge å forholde seg til én stor, ond sammensvergelse, det gode mot det onde – og ikke det kaoset verden faktisk er.

Anne Fougner Helseth

anmeldelser@universitas.no

NAV1020

Studentombudet får inn drøssevis av klager fra studenter som føler seg dårlig behandlet av UiO, meldte Universitas forrige uke. Ad Notam kjenner til at mange av klagen kommer fra studenter ved Det humanistiske fakultet (HF) som har vært innom Karrieresenteret.

– Seks av ti klager er fra HF-studenter som føler at Karrieresenteret har fått dem til å føle at kompetansen deres er ubrukelig i arbeidslivet, sier studentombud Marianne Rustberggard til Ad Notams seksjon for HR og rekruttering.

En av de som har klaget er sanskrit-student Line Thomsen.

– Jeg prøvde å forklare hvordan min spisskompetanse om kasusendringer i sanskrit på 300-tallet på sikt vil bli ettertrakta i arbeidslivet. I stedet for forståelse fikk jeg utdelt en brosjyre med tittelen «Nyutdanna fra HF – slik finner du ditt nærmeste Nav-kontor», sier Thomsen.

Leder ved UiOs Karrieresenter, Gisle Hellsten, sier de har prøvd alt for HF-studentene.

Nå har de fått UiO med på å opprette et nytt, obligatorisk emne for alle humanister. Emnet vil hete «NAV1020 – Stønad, trygd og dagpenger» og vil forbedre studentene på livet etter studiene.

Ikke shnasent

Blis studenthus Shnas skylder Skatt Øst 3,7 millioner kroner i utestående moms. Det meldte Universitas forrige uke.

Millionunderskudd og feilinvestering i Skandinavias største innendørs lyd-anlegg er noen av ingrediensene i økonomirottet.

– Det er overhodet ikke ironisk at det var økonomistudentene som klarte å kjøpe Shnas i grøfta, sier BI-student Petter Tistevold til Ad Notams seksjon for økonomisk mislighold.

– Problemet var jo at vi ikke kjøpte verdens største innendørs lyd-anlegg. Det er jo ingen som gidder å komme for det pusleanlegget vi kjøpte, sier Tistevold, som har overtalt Shnas-styret til å søke BI om støtte til å kjøpe lyd-anlegget som brukes ved konserter i Hyde Park i London.

Flytter til Bali

Forrige uke meldte Universitas at distriktshøgskolene hadde færrest førstevalgsøkere. Verst ut kom den Samiske høgskolen.

– Derfor flytter vi nå all undervisning til Bali. Det er det eneste som vil nytte, sier rektor Jelena Porsanger.

Studenter kan dermed ta en bachelor i reindrift og studiepoeng i «joik og fortelling» innimellom fyllekuler, surfing og sandvolleyball.

Kunnskapsdepartementet gir grønt lys, og vil også gi støtte til at Høgskolen i Nesna flytter til New York.

App: Karrieresenteret har også utviklet en app til HF-studenter som til enhver tid viser nærmeste Nav-kontor.

Øresus: Denne krabaten fikk tinnutus etter å ha vært på Shnas.

Snill og god: Studentombud Marianne Rustberggard sa i forrige Universitas at hun ønsker å gjøre seg mer synlig blant studentene. Vi synes hun er så snill at vi ikke ønsket å tulle med henne på telefon. Men Paint-jobben, der tør vi å tulle som bare det.

Studentombud Rustberggard hjelper oss å hjelpe deg å forstå hva vi driver med.

– Hallo?

– Hei, Marianne? Det er fra Universitas her, har du fem minutter?

– Ja, hva gjelder det?

– Ja, eller, det er fra baksida, da. For å være nøyaktig.

– Okei?

– Er du kjent med denne «Vi spør»-spalten på baksida?

– ... ja?

– Ja? Kan du si litt hvordan du tror den er? Du skjønner, vi er litt usikre på om folk har skjont den.

– Ja, det er vel slik at noen journalister fra Universitas legger frem noen spørsmål og prøver å få en morsom vinkling og form og så...

– Du ser på det som et tulleintervju?

– Nei ... jeg tar alle henvendelser fra journalister alvorlig, jeg.

– For vi liker å tro at vi leverer studentpolitisk satire fra øverste hylle. Men vi får det kanskje ikke helt til.

– Jo, det syns jeg dere lykkes med.

– Gjør du?

– Mhm.

– Så hyggelig sagt av deg. Du, i forrige Universitas oppfordret du alle studenter som har hatt problemer i møte med UiO om å ta kontakt med deg?

– Ja?

– Ja.

– ...

– Altså, her skulle jeg jo sagt noe morsomt og passe drøyt, for liksom å få deg på limpinnen, men ikke for drøyt, for da ville du jo skjont at det var et tulleintervju ... Men nå har jeg jo allerede avslørt meg.

– Aha. Og ved å avsløre deg, får du nå en annerledes vinkling på formen, slik at det nå er dette som blir morsomt?

– Nettopp. Artig at du skulle påpeke det. Så smart du er.

– Haha.

– Du skjønner, jeg tenkte det var greit å bruke muligheten til å forklare nye lesere hvordan denne spalten fungerer.

– Haha, ja. Skal jeg vurdere stillingen min snart?

– Nei, ikke helt ennå. Jeg tenkte nemlig det var greit om du fikk komme med din oppfordring én gang til, her på baksida.

– Javel?

– Du skjønner, det er jo ingen som åpner avisen, folk leser bare bak. Den forrige oppfordringen din kom til og med helt på slutten av en sak på side 9 inni avisa. Jeg kan ikke tenke meg at noen har fått den med seg. Så ...

– Okei? Ja, da vil jeg først si at jeg leser baksida med glede, men håper også at det er avisas øvrige innhold som opptar leserne. Og så oppfordrer jeg alle studenter som har hatt problemer i møte med UiO om å ta kontakt med meg.

– Topp!

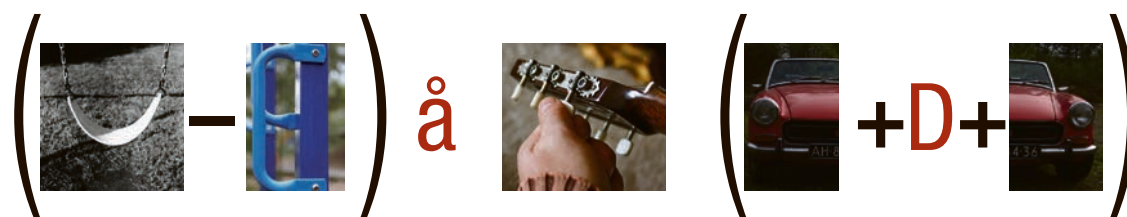
– Bare hyggelig.

– Og jo, vil du vurdere din stilling?

– Aldeles ikke. Vil du?

– Ja, jeg bør vel det nå.

baksiden@universitas.no

HINT: Godt valg! Svar sendes til oyvind.gallefoss@universitas.no

FORRIGE UKES LØSNING: «Når fadderuka er over ligger studentene og sover». Det klarte blant annet Svein-Erling Greiner. Gratulerer!

1. Trine Skei Grande er Oslo Venstres førstekandidat i stortingsvalget. Hvem står på andre plass?
2. På hvilken teaterscene kan du for tiden se forestillingen *Det lykkelige valg*?
3. Hvor mange seter må man kontrollere for å ha flertall i Stortinget?
4. Ifølge hvilket produkts reklameplakater heter det at du får fela igjen dersom du stemmer på kua?
5. Og hvilken butikkjede selger «Grublekaffe» i en kampanje for å lokke unge velgere til valgurnene?
6. Hvilket stort, europeisk land velger nasjonalforsamling 22. september i år?
7. Hvilken rapgruppe vant forrige uke musikkkonkurransen «Rapvalg», med låta «Brevet til kongen»?
8. Hvilken kjendikk lagde kebab med Abid Raja i forkant av forrige stortingsvalg?
9. Hvilket parti skal Olav Thon stemme ved årets valg?
10. Ranger politikerne etter når de tiltrådte som statsminister: Per Borten, Lars Korvald, Jon Lyng, Oscar Torp, Kåre Willoch.

1. Ola Elvestuen
2. Oslo Nye Centralteatret
3. 85
4. Litago
5. 7-Eleven
6. Tyskland
7. Degos
8. Ingrid Espelid Hovig
9. Fremskrittspartiet
10. Oscar Torp (1951), Jon Lyng (1963), Per Borten (1965), Lars Korvald (1972) og Kåre Willoch (1981)